

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kümnes koda)

25. veebruar 2021 *

Apellatsioonkaebus – Elektroonilise side võrgud ja teenused – Direktiiv 2002/21/EÜ, muudetud direktiiviga 2009/140/EÜ – Elektroonilise side siseturu konsolideerimine – Artikli 7 lõiked 3 ja 7 – Riigi reguleeriva asutuse poolt kättesaadavaks tehtud meetme eelnõu – Madalmaades määratletud piirkonnas juurdepääsu hulgimüügiturg – Märkimisväärne ühine turujõud – Riigi reguleerivale asutusele edastatud Euroopa Komisjoni arvamused – Riigi reguleeriva asutuse kohustus võtta neid täiel määral arvesse – Ulatus – ETL artikkel 263 – Tühistamishagi – Vastuvõetavus – Vaidlustav akt – Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 47

Kohtuasjas C-689/19 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 18. septembril 2019 esitatud apellatsioonkaebus,

VodafoneZiggo Group BV, asukoht Utrecht (Madalmaad), esindajad: *advocaten* W. Knibbeler, A. Pliego Selie ja B. Verheijen,

apellatsioonkaebuse esitaja,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: L. Nicolae ja G. Braun,

kostja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (kümnes koda),

koosseisus: E. Juhász kümnenda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud C. Lycourgos ja I. Jarukaitis (ettekandja),

kohtujurist: G. Pitruzzella,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

- 1 VodafoneZiggo Group BV (edaspidi „VodafoneZiggo“) palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 9. juuli 2019. aasta määrus VodafoneZiggo Group vs. komisjon (T-660/18, edaspidi „vaidlustatud kohtumäärus“, EU:T:2019:546), millega Üldkohus jättis vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata tema hagi, milles paluti tühistada otsus, mida väidetavalt sisaldas Euroopa Komisjoni 30. augusti 2018. aasta kiri, mille adressaat oli Autoriteit Consument en Markt (tarbijakaitse- ja turgude amet, Madalmaad) (edaspidi „ACM“) ja mis sisaldas komisjoni arvamust ACMi poolt talle kättesaadavaks tehtud kahe meetme eelnõu kohta, mis käsitles Madalmaades määratletud piirkonnas juurdepääsu hulгимүүigituru analüüsi (asjad NL/2018/2099 ja NL/2018/2100) (C(2018) 5848 final), edaspidi „vaidlusalune akt“).

Õiguslik raamistik

- 2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT 2002, L 108, lk 33; ELT eriväljaanne 13/29, lk 349), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/140/EÜ (ELT 2009, L 337, lk 37, parandus ELT 2013, L 241, lk 8, edaspidi „raamdirektiiv“), põhjendus 15 on sõnastatud järgmiselt:

„On oluline, et riigi reguleerivad asutused konsulteeriksid kavandatavate otsuste üle kõigi huvitatud isikutega ja võtaksid enne lõpliku otsuse tegemist arvesse nende arvamusi. Tagamaks, et riigi tasandil tehtud otsused ei kahjusta ühtset turgu ega muid [ELi toimimise] lepingu eesmärke, peaksid riigi reguleerivad asutused teatama teatavatest otsuse eelnõudest ka komisjonile ja teiste riikide reguleerivatele asutustele, et neil oleks võimalus esitada oma arvamus. [...] Käesolevas direktiivis [...] on määratletud juhud, mil tuleb kohaldada artiklites 6 ja 7 nimetatud korda. Komisjonil peaks olema võimalus [...] nõuda, et riigi reguleeriv asutus tühistaks meetme eelnõu, kui see käsitleb asjaomaste turgude määratlemist või märkimisväärse turujõuga ettevõtjate kindlaksmääramist või määramata jätmist ning kui sellised otsused looksid ühtsel turul tõkkeid või oleksid vastuolus ühenduse õigusega [...]“.

- 3 Direktiivi 2009/140 millega muudeti muu hulgas direktiivi 2002/21 esialgse versiooni artikleid 6 ja 7, põhjenduses 19 on täpsustatud:

„Ühenduse mehhanism, mis võimaldab komisjonil nõuda, et riikide reguleerivad asutused tühistaksid kavandatavad turu määratlemise ja märkimisväärse turujõuga ettevõtja kindlaksmääramisega seotud meetmed, on olulisel määral aidanud saavutada järjekindlat lähenemisviisi selliste olukordade ja ettevõtjate kindlaksmääramisel, kus ja kelle puhul võib kohaldada eelnevat reguleerimist. Turu jälgimine komisjoni poolt ja eriti direktiivi [2002/21] artikli 7 kohase menetlusega saadud kogemused on näidanud, et kui riikide reguleerivad asutused kohaldavad parandusmeetmeid erinevalt, isegi kui turutingimused on sarnased, võib see õõnestada elektroonilise side siseturgu. Seetõttu võib komisjon osaleda meetmete järjekindlama kohaldamise tagamises, võttes vastu arvamusi riikide reguleerivate asutuste kavandatavate meetmete eelnõude kohta. Selleks et ära kasutada riikide reguleerivate asutuste turuanalüüsialaseid ekspertteadmisi, peaks komisjon enne otsuse ja/või arvamuse vastuvõtmist konsulteerima [elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ühendatud ametiga (BEREC)].“

- 4 Raamdirektiivi artikli 2 punkti g kohaselt on „riigi reguleeriv asutus“ (edaspidi „RRA“) kõnesoleva direktiivi tähenduses „organ või organid, kellele liikmesriik on usaldanud mõne [kõnesolevas] direktiivis [...] nimetatud reguleerimisülesande“.

- 5 Nimetatud direktiivi artikli 4 „Kaebeõigus“ lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid tagavad, et riigi tasandil on olemas toimivad mehhanismid, mille alusel on [RRA] otsuse mõjuvälja jäävatel kasutajatel ja elektroonilisi sidevõrke ja/või -teenuseid pakkuvatel ettevõtjatel õigus esitada kaebus sellise otsuse vastu edasikaebusi käsitlevale organile, mis on asjaomastest pooltest sõltumatu. Kõnealusel organil, milleks võib olla kohus, on oma funktsioonide tõhusaks täitmiseks asjakohased teadmised. Liikmesriigid tagavad, et juhtumi asjaolusid võetakse nõuetekohaselt arvesse ja et olemas on toimiv edasikaebamise mehhanism.

Kuni kaebuse lahendamiseni kehtib [RRA] otsus, kui vastavalt siseriiklikele õigusnormidele ei kohaldata ajutisi meetmeid.“

2. Kui lõikes 1 nimetatud kaebusi käsitlev organ ei ole oma olemuselt õigustmõistev, peab ta oma otsuse põhjendused esitama alati kirjalikult. Lisaks saab sellisel juhul tema otsuse kaevata edasi kohtusse [ELTL artikli 267] tähenduses.“

- 6 Sama raamdirektiivi artikkel 5 käsitleb teabe esitamist. Selle lõikes 2 on ette nähtud:

„Liikmesriigid tagavad, et [RRAd] esitavad komisjonile pärast põhjendatud taotluse saamist teabe, mida komisjon vajab [ELi toimimise] lepingust tulenevate ülesannete täitmiseks. [...]

[Liikmesriigid tagavad], et ühele [RRA-le] esitatud teabe võib teha kättesaadavaks teisele sellisele asutusele samas liikmesriigis või mõnes muus liikmesriigis pärast põhjendatud taotlust, kui see on vajalik selleks, et kumbki asutus saaks täita ühenduse õigusest tulenevaid kohustusi.“

- 7 Raamdirektiivi artikli 6 ese on „Konsulterimiskord ja läbipaistvus“. Selle artikli esimeses ja teises lõigus on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, välja arvatud artikli 7 lõikega 9 [...] hõlmatud juhtudel, et juhul kui [RRA] kavatses käesoleva direktiivi või eridirektiivide kohaselt võtta meetmeid või kui ta kavatses kehtestada [...] piiranguid, millel on märkimisväärne mõju asjaomasele turule, annab ta huvitatud pooltele võimaluse esitada meetme eelnõu kohta mõistliku aja jooksul arvamuse.

[RRA] avaldab riigisisese konsulterimiskorra.“

- 8 Raamdirektiivi artiklis 7 „Elektroonilise side siseturu konsolideerimine“ on sätestatud:

„1. Käesolevast direktiivist [...] tulenevate ülesannete täitmisel võtab [RRA] täiel määral arvesse artiklis 8 sätestatud eesmärged, kuivõrd need on seotud siseturu toimimisega.

2. [RRAd] teevad siseturu arengule kaasaaitamiseks omavahel ning komisjoni ja BERECiga läbipaistval viisil koostööd, et tagada käesoleva direktiivi [...] sätete järjepidev kohaldamine kõigis liikmesriikides. [...]

3. Kui [RRA] – välja arvatud juhul, kui artikli 7b kohaselt vastu võetud soovitusel või suunistes on sätestatud teisiti – kavatses pärast artiklis 6 osutatud konsultatsiooni võtta meetme, mis:

- a) kuulub käesoleva direktiivi artikli 15 või 16 [...] reguleerimisalasse ja
- b) mõjutaks liikmesriikidevahelist kaubandust,

teeb ta meetme eelnõu koos meetme aluseks olevate põhjendustega artikli 5 lõike 3 kohaselt samaaegselt kättesaadavaks komisjonile, BERECile ja teiste liikmesriikide [RRAdede] ning teatab sellest komisjonile, BERECile ja teiste riikide [RRAdede]. [RRAd], BEREC ja komisjon võivad asjaomasele [RRA-le] ühe kuu jooksul oma arvamusi esitada. Ühe kuu pikkust tähtaega ei või pikendada

4. Kui lõikes 3 nimetatud kavandatava meetme eesmärk on:

- a) määratleda asjaomane turg, mis erineb artikli 15 lõike 1 kohases soovitusel määratletud turgudest, või
- b) otsustada, kas konkreetsel ettevõtjal on kas üksi või teistega ühiselt märkimisväärne turujõud artikli 16 lõike 3, 4 või 5 alusel,

ja kui see meede mõjutaks liikmesriikidevahelist kaubandust ning komisjon on andnud [RRAdede], et tema arvates looks meede takistusi ühtsel turul, või kui komisjonil on alust kahelda meetme vastavuses ühenduse õigusnormidele ja eelkõige artiklis 8 nimetatud eesmärkidele, lükatakse meetme eelnõu vastuvõtmine veel kaks kuud edasi. Nimetatud tähtaega ei või pikendada. Komisjon teavitab sellisel juhul teiste riikide [RRAsid] oma reservatsioonidest.

5. Lõikes 4 nimetatud kahekuulise tähtaja jooksul võib komisjon:

- a) teha otsuse, et asjaomase riigi [RRA] peab meetme eelnõu tagasi võtma, ja/või
- b) teha otsuse oma reservatsioonide tagasivõtmiseks lõikes 4 nimetatud meetme eelnõu suhtes.

Enne otsuse tegemist võtab komisjon täiel määral arvesse BERECi arvamust. Otsusele lisatakse üksikasjalik ja objektiivne analüüs selle kohta, miks komisjon leiab, et meetme eelnõu ei tohiks vastu võtta, ja konkreetsed ettepanekud meetme eelnõu muutmiseks.

6. Kui komisjon on vastu võtnud lõike 5 kohase otsuse, milles nõutakse [RRA-lt] meetme eelnõu tagasivõtmist, muudab riigi reguleeriv asutus meetme eelnõu või võtab selle tagasi kuue kuu jooksul alates komisjoni otsuse kuupäevast. Meetme eelnõu muutmise korral viib [RRA] läbi avaliku konsultatsiooni vastavalt artiklis 6 sätestatud korrale ning teatab muudetud meetme eelnõust uuesti komisjonile vastavalt lõike 3 sätetele.

7. Asjaomane [RRA] võtab täiel määral arvesse teiste riikide [RRAdede], BERECi ja komisjoni arvamusi ning, kui tegemist ei ole lõike 4 ja lõike 5 punktis a osutatud juhtumiga, võib lõpliku meetme eelnõu vastu võtta ning edastada selle seejärel komisjonile.

8. [RRA] teeb komisjonile ja BERECile teatavaks kõik artikli 7 lõike 3 punktide a ja b kohaselt vastuvõetud lõplikud meetmed.

9. Kui [RRA] leiab erandlike asjaolude korral, et on vaja kiiresti tegutseda, et kindlustada konkurentsi ja kaitsta kasutajate huvisid, võib ta erandina lõigetes 3 ja 4 sätestatud korrast võtta viivitamata proportsionaalseid ja ajutisi meetmeid. [RRA] teeb kõnealused meetmed koos kõigi põhjendustega viivitamata teatavaks komisjonile, teiste [RRAdede] ja BERECile. [RRA] otsus selliste meetmete alaliseks muutmise või nende kohaldamisaja pikendamise kohta peab vastama lõigete 3 ja 4 sätetele.“

- 9 Raamdirektiivi artiklis 15 on kehtestatud turgude kindlaksmääramise ja määratlemise kord, samas kui selle artikkel 16 käsitleb turuanalüüsi korda.

10 Sama direktiivi artikli 19 „Ühtlustamiskord“ lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. [Komisjon võib] juhul, kui ta leiab, et käesolevas direktiivis sätestatud reguleerimisülesannete erinev täitmine [RRAdel] poolt võib takistada siseturu toimimist, võtta BERECi arvamust täiel määral arvestades vastu soovitusi või otsuse käesoleva direktiivi [...] sätete ühtlustatud kohaldamise kohta [...].

2. [...]

Liikmesriigid tagavad, et [RRA] võtab oma ülesannete täitmisel neid soovitusi täiel määral arvesse. Kui [RRA] otsustab soovitusi mitte järgida, teatab ta sellest komisjonile ja põhjendab oma seisukohta.“

Vaidluse taust

11 Vaidluse tausta, nii nagu see on toodud vaidlustatud kohtumääruse punktides 1 ja 10-18, võib kokku võtta järgmiselt.

12 VodafoneZiggo on Madalmaade õiguse alusel asutatud äriühing, mis tegutseb Madalmaades elektroonilise side sektoris ning pakub kaabelvõrkude kaudu interneti püsühenduse, televisiooni- ja telefoniteenuseid.

13 ACM, Madalmaade RRA avaldas 27. veebruaril 2018 raamdirektiivi artikli 2 punkti g tähenduses vastavalt selle direktiivi artiklile 6 avaliku konsulteerimise eesmärgil meetmete eelnõu. See eelnõu käsitles eelkõige Madalmaades määratletud piirkonnas juurdepääsu hulгимүүgituru analüüsi. ACM leidis selles, et teatavatel ettevõtjatel, kaasa arvatud VodafoneZiggol, oli kõnealusel turul märkimisväärne ühine turujõud ning tegi ettepaneku kehtestada neile ettevõtjatele vastavalt raamdirektiivi artiklile 16 konkreetseid regulatiivseid erikohustused. Huvitatud isikutel paluti esitada 10. aprilliks 2018 selle eelnõu kohta oma arvamused. VodafoneZiggo esitas oma arvamuse määratud tähtaja jooksul.

14 ACM tegi 31. juulil 2018 meetmete eelnõu vastavalt raamdirektiivi artikli 7 lõikele 3 kättesaadavaks komisjonile, BERECile ja teiste liikmesriikide RRAdel.

15 Komisjon palus 6. ja 9. augustil 2018 raamdirektiivi artikli 5 lõike 2 alusel täiendavat teavet ACMilt, kes edastas selle talle.

16 VodafoneZiggo esitas 8. augustil 2018 meetmete eelnõu kohta komisjonile oma arvamuse.

17 Komisjon saatis 30. augustil 2018 raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel ACMile vaidlusaluse akti, mis sisaldas tema arvamust selle meetmete eelnõu kohta.

18 ACM võttis 27. septembril 2018 vastu otsuse, millega määratakse kindlaks teatavad ettevõtjad, sealhulgas VodafoneZiggo, kellel on märkimisväärne ühine turujõud Madalmaades määratletud piirkonnas juurdepääsu hulгимүүgiturul, ning kehtestatakse neile konkreetseid regulatiivseid erikohustused. ACM selgitas selle otsuse I lisas, kuidas ta oli komisjoni arvamust arvesse võtnud.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtumäärus

19 VodafoneZiggo esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 8. novembril 2018, nõudega tühistada vaidlusalune akt.

- 20 Komisjon väitis eraldi dokumendis, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 23. jaanuaril 2019, et hagi on vastuvõetamatu, väites esiteks, et vaidlusalune akt ei ole vaidlustatav akt ELTL artikli 263 tähenduses, kuna see ei tekita siduvaid õiguslikke tagajärgi ja kujutab endast kõige enam ettevalmistavat akti, mis ei määratle selle institutsiooni lõplikku seisukohta, ning teiseks, et VodafoneZiggol ei ole õigust esitada hagi ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses, kuna vaidlusalune akt ei puuduta teda otseselt.
- 21 Dokumentidega, mis saabusid Üldkohtu kantseleisse vastavalt 1. ja 27. veebruaril 2019, palusid esiteks Madalmaade Kuningriik ning teiseks T-Mobile Netherlands Holding BV, T-Mobile Netherlands BV, T-Mobile Thuis BV ja Tele2 Nederland BV luba astuda menetlusse komisjoni nõuete toetuseks.
- 22 Üldkohus tuvastas vaidlustatud kohtumääruses, et vaidlusalusel aktil ei ole siduvaid õiguslikke tagajärgi ja et see on ettevalmistavat laadi, mistõttu ei saa selle peale ELTL artikli 263 alusel hagi esitada.
- 23 Sellega seoses analüüsis Üldkohus kõigepealt konteksti, milles see akt vastu võeti. Ta tõdes esiteks, et nõue, mille kohaselt asjaomane RRA „võtab täiel määral arvesse“ raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel komisjoni esitatud arvamusi, ei tähenda, et sellel on siduvad õiguslikud tagajärjed, teiseks, et see akt ei kujuta endast volitust, mis oleks ACMil võimaldanud võtta vastu oma meetmete eelnõu ja tekitaks seetõttu niisuguseid tagajärgi, ning kolmandaks, et see akt ei mõjutanud ka VodafoneZiggo menetluslikke õigusi. Seejärel analüüsis Üldkohus vaidlusaluse akti sisu ja leidis, et ei selle sõnastus ega selles esitatud arvamuse ese ei võimalda järeldada, et komisjon soovis seda vastu võttes kehtestada õiguslikult siduvaid kohustusi. Lõpuks leidis ta, et see akt on ettevalmistavat laadi ning et VodafoneZiggo argumentid, mis käsitlevad õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, ei võimalda jätta tähelepanuta ELTL artiklis 263 ette nähtud vastuvõetavuse tingimusi.
- 24 Üldkohus jättis seetõttu VodafoneZiggo hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, leides samas, et ei ole vaja analüüsida VodafoneZiggo õigust esitada hagi ega teha otsust menetlusse astumise avalduste kohta.

Poolte nõuded Euroopa Kohtus

- 25 VodafoneZiggo palub oma apellatsioonkaebuses Euroopa Kohtul tühistada vaidlustatud kohtumäärus, saata kohtuasi tagasi Üldkohtusse ja otsustada apellatsioonimenetlusega seotud kohtukulude kandmine edaspidi.
- 26 Komisjon palub Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja VodafoneZiggolt.

Apellatsioonkaebus

- 27 VodafoneZiggo esitab oma apellatsioonkaebuse põhjenduseks kolm väidet.

Esimene väide

- 28 VodafoneZiggo väidab oma esimeses väites, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta järeldas, et vaidlusalune akt ei tekita siduvaid õiguslikke tagajärgi. Ta jagab selle väite viieks osaks.

Esimese väite esimene osa

– Poolte argumendid

- 29 VodafoneZiggo väidab oma esimese väite esimeses osas, et raamdirektiivi artikli 7 lõikes 7 ette nähtud vajadus, et RRAd „võtaksid täiel määral arvesse“ komisjoni arvamusi, kehtestab neile siduva õigusliku kohustuse, vastupidi sellele, mida Üldkohus järeldas vaidlustatud kohtumääruse punktis 54.
- 30 Esiteks kirjeldas Üldkohus selle kohtumääruse punktides 41–44 valesti 15. septembri 2016. aasta kohtuotsuse Koninklijke KPN jt (C-28/15, EU:C:2016:692) ulatust, mille punktides 37 ja 38 on tegelikult märgitud, et kasutatud sõnastus „võtab täiel määral arvesse“ tähendab seda, et RRAd peavad põhimõtteliselt järgima seda, mida tuleb täiel määral arvesse võtta. Lisaks on see, kuidas RRA peab „võtma täiel määral arvesse“ raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel vastu võetud komisjoni otsuseid, esitatud ekslikult, kuna selle kohustusega seoses võetakse arvesse kõiki kasutatud sõnu ning akti tervikuna. Tehes käesolevas asjas ACMi ülesandeks parandada oma analüüsi, et järgida funktsionaalse samaväärsuse nõuet, tegi komisjon talle kohustuseks teha konkreetne tegu, üritades nii piirata tema võimalusi ja kehtestades seega vaidlusaluse akti siduvad õiguslikud tagajärjed.
- 31 Teiseks tuleneb 11. septembri 2003. aasta kohtuotsuse Altair Chimica (C-207/01, EU:C:2003:451) punktist 41 ja 20. novembri 2018. aasta kohtuotsuse komisjon vs. nõukogu (Antarktika merekaitsealad) (C-626/15 ja C-659/16, EU:C:2018:925) punktist 59, et meetmel võib olla õiguslik tagajärg isegi siis, kui meetme eesmärk ei ole tekitada selliseid tagajärgi, ning hagi vastuvõetavaks tunnistamiseks piisab mis tahes liiki õiguslikust mõjust. Seega on vaidlustatud kohtumääruse punktides 45–50 õigusnormi valesti kohaldatud.
- 32 Vaidlusalusel aktil on nimelt materiaalõiguslik mõju, mis seisneb selles, et RRAd peavad „võtma täiel määral arvesse“ komisjoni arvamust. Üldkohus kinnitas vaidlustatud kohtumääruse punktis 47 siiski, et niisuguseid tagajärgi tuleb eristada siduvatest õiguslikest tagajärgedest tühistamishagi vastuvõetavust käsitleva kohtupraktika tähenduses, kuna see väljend kehtestab üksnes põhjendamiskohustuse, ning tõdes selle kohtumääruse punktis 50, et selline kohustus ei kahjusta VodafoneZiggo huve. Selles on vastuolu, kuna põhjendamiskohustus tekitab õiguslikke tagajärgi. Materiaalõigusliku mõju olemasolu kinnitab veelgi asjaolu, et komisjon võttis raamdirektiivi artikli 19 kohaselt vastu soovituset – see tähendab komisjoni 15. oktoobri 2008. aasta soovitus 2008/850/EÜ direktiivi 2002/21 artiklis 7 ette nähtud teatiste, tähtaegade ja konsultatsioonide kohta (ELT 2008, L 301, lk 23) –, milles on nõutud, et RRAd märgiksid, mil moel nad on komisjoni arvamusi täiel määral arvesse võtnud.
- 33 Kolmandaks kinnitas Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 52 ekslikult, et Euroopa Liidu seadusandja määras sõnaselgelt kindlaks õiguslikud tagajärjed, mida ta soovib raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel esitatud arvamustele omistada. Selles sättes ei ole ühtegi selget viidet õiguslikele tagajärgedele ning kui oletada, et Üldkohus soovis hõlmata selle artikli lõiget 7, on tema arutluskäik ringtõestus. Lisaks on 16. aprilli 2015. aasta kohtuotsuses Prezes Urzędu Komunikacji Elektroniczej ja Telefonia Dialog (C-3/14, EU:C:2015:232) ja raamdirektiivi põhjenduses 15 märgitud, et RRAdel ei ole vabadust eirata komisjoni arvamusi, kuna need on mõeldud kaitsma liidu eesmärkide. Sellised arvamused tekitavad seega siduvaid õiguslikke tagajärgi.
- 34 Neljandaks, vastupidi sellele, mida Üldkohus tuvastas vaidlustatud kohtumääruse punktis 53, on VodafoneZiggo viidatud riigisiseses kohtuotsuses märgitud, et vajadus võtta arvesse komisjoni arvamusi määrab ette kindlaks kaalutlusruumi, mis RRA-l on nende puudumisel. See väljendab nii raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel vastu võetud komisjoni akti tegelikke tagajärgi.
- 35 Komisjon väidab, et see esimene väiteosa on osaliselt vastuvõetamatu ja osaliselt põhjendamatu.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 36 Mis puudutab esiteks etteheidet, mis on suunatud vaidlustatud kohtumääruse punktide 41–44 vastu, siis tuleb märkida, et 15. septembri 2016. aasta kohtuotsuses Koninklijke KPN jt (C-28/15, EU:C:2016:692) küsiti Euroopa Kohtult sisuliselt, kas liikmesriigi kohtul, kes lahendab vaidlust RRA kehtestatud tariifikohustuse õiguspärasuse üle, oli võimalik kalduda kõrvale ELTL artikli 288 tähenduses komisjoni soovituselt, milles soovitatakse kasutada kõne lõpetamise turul hindade reguleerimiseks sobiva meetmena teatavat kuluarvestusmudelit.
- 37 Olles selle kohtuotsuse punktis 37 märkinud, et raamdirektiivi artikli 19 lõikes 2 on nõutud, et RRA võtavad oma ülesannete täitmisel „täiel määral arvesse“ komisjoni soovitusi, järeldas Euroopa Kohus sellest nimetatud kohtuotsuse punktis 38, et „[s]eega peab [RRA], kui ta kehtestab [vastavalt kohaldatavale õiguslikule raamistikule] põhimõtteliselt järgima [kõnealusel] soovitusel esitatut“ ja „[t]a võib sellest kõrvale kalduda ainult juhul, kui ta leiab konkreetse olukorra hindamisel, et selles soovitusel soovitatud [kuluarvestusmudel] ei ole kooskõlas asjaomaste oludega. Selle otsuse punktis 34 oli Euroopa Kohus nimelt korranud, et vastavalt ELTL artiklile 288 „ei ole selline soovitus põhimõtteliselt kohustusliku iseloomuga“ ja „[l]isaks lubab raamdirektiivi artikli 19 lõike 2 teine lõik otsesõnu [RRA-l] jätta raamdirektiivi artikli 19 lõike 1 alusel vastu võetud komisjoni soovitus järgimata tingimusel, et ta teatab sellest komisjonile ja põhjendab oma seisukohta“. Ta järeldas sellest sama kohtuotsuse punktis 35, et „[RRA] ei ole [...] operaatoritele tariifimääradega seotud kohustusi kehtestava otsuse vastuvõtmisel seotud [asjaomase] soovitusel“.
- 38 Esiteks, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse eelmisest punktist, ei sisalda 15. septembri 2016. aasta kohtuotsus Koninklijke KPN jt (C-28/15, EU:C:2016:692) ühtegi viidet sellele, mida VodafoneZiggo väidab, nagu Euroopa Kohus oleks selles otsuses leidnud, et komisjoni akti „täiel määral arvesse võtmise“ kohustus tähendab, et RRA on kohustatud järgima selle akti sisu, kuna selle punktis 38 on sõnaselgelt ette nähtud vastupidi, ega tulene ka seda, et komisjoni poolt RRA-le raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel edastatud arvamused on viimasele siduvad.
- 39 Teiseks kordas Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse vaidlustatud punktides ning eelkõige selle punktides 41 ja 42 just neid käesoleva kohtuotsuse punktis 37 mainitud asjaolusid, mis peegeldab seega nimelt 15. septembri 2016. aasta kohtuotsuse Koninklijke KPN jt (C-28/15, EU:C:2016:692) ulatust.
- 40 Kolmandaks tuletas Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 43 meelde ka juhiseid, mis tulenevad 20. veebruari 2018. aasta kohtuotsuse Belgia vs. komisjon (C-16/16 P, EU:C:2018:79) punktist 26, mille kohaselt „ELTL artikkel 288, mis sätestab soovitusel liidu aktide eraldi kategooriana ja näeb sõnaselgelt ette, et soovitusel „ei ole siduvad“, soovis anda institutsioonidele, kes on pädevad soovitusi vastu võtma, algatus- ja veenimisvolitused, mis erinevad siduvate õigusaktide vastuvõtmise volitustest“, ning leidis, et see sedastus „kehtib analoogia alusel [ka] komisjoni poolt raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 [kohaste] [...] selliste arvamuste kohta, nagu need, mis on esitatud käesolevas asjas [vaidlusalusel] õigusaktis“. VodafoneZiggo ei vaidlusta siiski seda, et vaidlusalusele aktile kohaldatakse analoogia alusel kohtupraktikat, mis käsitleb soovitusi ELTL artikli 288 tähenduses.
- 41 Neil asjaoludel ei saa nõustuda argumentidega, et Üldkohus eiras 15. septembri 2016. aasta kohtuotsuse Koninklijke KPN jt (C-28/15, EU:C:2016:692) ulatust.
- 42 Lisaks, kuivõrd VodafoneZiggo kritiseerib esimeses etteheites vaidlustatud kohtumääruse punkte 41–44 põhjusel, et Üldkohus oleks pidanud neis tuvastama, et vaidlusalune akt sisaldab ACMile suunatud täpseid juhiseid, mis näitavad, et komisjon soovis anda sellele siduvad õiguslikud tagajärjed, siis tuleb märkida, et Üldkohus ei analüüsinud nendes punktides selle akti sisu – see analüüs on esitatud vaidlustatud kohtumääruse punktides 88–96 –, vaid piirdus abstraktselt ja sisule viitamata selle

selgitamisega, kuidas raamdirektiivi artikli 7 lõikes 7 esineva väljendi „võtab täiel määral arvesse“ abil rõhutatakse komisjoni poolt selle direktiivi artikli 7 lõike 3 alusel esitatud arvamuste mittekohustuslikku laadi.

- 43 VodafoneZiggo ei viita siiski ühelegi õigusnormi rikkumisele, mille Üldkohus oleks selles osas toime pannud, välja arvatud see, mis on juba tagasi lükatud käesoleva kohtuotsuse punktides 36–41. Järelikult tuleb need argumendid igal juhul tagasi lükata samadel põhjustel, mis on esitatud nendes punktides, ilma et oleks vaja teha otsust nende vastuvõetavuse kohta, millele komisjon vastu vaidleb.
- 44 Käesoleva väiteosa esimene etteheide on järelikult põhjendamata.
- 45 Mis puudutab teiseks vaidlustatud kohtumääruse punktidele 45–50 suunatud etteheidet, siis tuleb tõdeda, et Üldkohus märkis vaidlustatud kohtumääruse punktis 46, et tuleb „eristada [11. septembri 2003. aasta kohtuotsuses *Altair Chimica (C-207/01, EU:C:2003:451)*] kujutatud õiguslikke tagajärgi [VodafoneZiggo] väidetud siduvatest õiguslikest tagajärgedest, mis mõjutavad tema huve, tuues kaasa selge muutuse tema õiguslikus seisundis“. Ta lisas selle kohtumääruse punktis 47, et „nõudel „täiel määral arvesse võtta“ [on] eraldivõetav õiguslik mõju, mis erineb [VodafoneZiggo] väidetavast mõjust, kuna nimetatud nõue kehtestab põhjendamiskohustuse“, ning selle punktis 50, et „[mingil] juhul ei ole RRA põhjendamiskohustus selline, et see mõjutaks [VodafoneZiggo] huve, muutes selgelt tema õiguslikku seisundit“.
- 46 VodafoneZiggo väidab sisuliselt, et Üldkohus hindas nii otsustades vääralt ELTL artiklis 263 ette nähtud õiguskaitsevahendi kasutamist võimaldava õigusliku tagajärje kriteeriumi, tuleb korrata, et liikmesriikide või institutsioonide esitatud tühistamishagide raames välja kujunenud kohtupraktikast nähtub, et ELTL artikli 263 tähenduses vaidlustatavate aktidena käsitatakse kõiki institutsioonide kehtestatud õigusnorme, mille eesmärk on sõltumata nende vormist tekitada siduvaid õiguslikke tagajärgi (vt selle kohta 13. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus *Deutsche Post ja Saksamaa vs. komisjon, C-463/10 P ja C-475/10 P, EU:C:2011:656*, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika; 20. veebruari 2018. aasta kohtuotsus *Belgia vs. komisjon, C-16/16 P, EU:C:2018:79*, punkt 31, ja 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus *Tšehhi Vabariik vs. komisjon, C-575/18 P, EU:C:2020:530*, punkt 46).
- 47 Neid siduvaid õiguslikke tagajärgi tuleb hinnata objektiivsete kriteeriumide alusel, nagu asjaomase akti sisu, võttes vajaduse korral arvesse akti vastuvõtmise konteksti ja akti vastu võtnud institutsiooni pädevust (13. veebruari 2014. aasta kohtuotsus *Ungari vs. komisjon, C-31/13 P, EU:C:2014:70*, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika; 20. veebruari 2018. aasta kohtuotsus *Belgia vs. komisjon, C-16/16 P, EU:C:2018:79*, punkt 32, ja 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus *Tšehhi Vabariik vs. komisjon, C-575/18 P, EU:C:2020:530*, punkt 47).
- 48 Institutsiooni akti peale esitatud füüsilise või juriidilise isiku tühistamishagi on vastuvõetav ainult juhul, kui vaidlustatud akti siduvad õiguslikud tagajärjed puudutavad hageja huve, tuues kaasa selge muutuse tema õiguslikus seisundis (vt eelkõige 11. novembri 1981. aasta kohtuotsus *IBM vs. komisjon, 60/81, EU:C:1981:264*, punkt 9, ning 18. novembri 2010. aasta otsus kohtuasjas *NDSHT vs. komisjon, C-322/09 P, EU:C:2010:701*, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 49 Üldkohus nõustus käesolevas asjas komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväitega, nagu nähtub eelkõige vaidlustatud kohtumääruse punktides 120 ja 121, nõustudes komisjoni esitatud esimese asja läbivaatamist takistava asjaoluga, mille kohaselt vaidlusalune akt ei kujuta endast vaidlustatavat akti ja on ettevalmistavat laadi ELTL artikli 263 tähenduses, kuna see ei tekita siduvaid õiguslikke tagajärgi.
- 50 Isegi kui eeldada, nagu väidab VodafoneZiggo, et Üldkohus oleks pidanud vaidlustatud kohtumääruse vaidlusalustes punktides piirduma selle hindamisega, kas vaidlusalune akt tekitab siduvaid õiguslikke tagajärgi, ega viitama küsimusele, kas sellised tagajärjed võivad mõjutada tema huve, tuues kaasa selge muutuse tema õiguslikus seisundis, siis selles osas piisab märkimisest, et igal juhul tugines Üldkohtu see järeldus käesoleva kohtuotsuse punktis 47 viidatud ja ka vaidlustatud kohtumääruse punktis 29

korratud kohtupraktikale. Sellega seoses tuleb tõdeda, et VodafoneZiggo esitatud argumendid ei võimalda tuvastada, et Üldkohus rikkus õigusnormi või rääkis endale vastu, kui ta järeldas vaidlustatud kohtumääruse punktis 54, et nõue, mille kohaselt asjaomane RRA peab „võtma täiel määral arvesse“ komisjoni poolt raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel esitatud arvamusi, ei tähenda, et vaidlusalusel aktil on siduvad õiguslikud tagajärjed.

- 51 Kuigi Euroopa Kohus kordas 11. septembri 2003. aasta kohtuotsuse Altair Chimica (C-207/01, EU:C:2003:451) punktis 41 oma väljakujunenud kohtupraktikat, mis tuleneb 13. detsembri 1989. aasta kohtuotsusest Grimaldi (C-322/88, EU:C:1989:646), mille kohaselt isegi juhul, kui soovitus ei too kaasa siduvaid õiguslikke tagajärgi ja kui ei ole võimalik luua õigusi, millele üksikisikud võivad riigi kohtus tugineda, ei puudu neil siiski igasugune siduv õiguslik mõju, tuleb liikmesriigi kohtutel neid nende menetluses olevate kohtuvaidluste lahendamisel siiski arvesse võtta, eelkõige, kui need selgitavad nende rakendamiseks vastu võetud riigisiseste sätete tõlgendust või kui nende eesmärk on täiendada liidu õiguse siduvaid sätteid.
- 52 Lisaks, nagu märgib ka VodafoneZiggo, märkis Euroopa Kohus 20. novembri 2018. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* nõukogu (Antarktika merekaitsealad) (C-626/15 ja C-659/16, EU:C:2018:925) punktis 59, et „vaidlustatav akt ELTL artikli 263 tähenduses [on] selle laadist ja vormist olenemata iga liidu institutsiooni, organi või asutuse otsus, mille eesmärk on tekitada õiguslikke tagajärgi“.
- 53 Nendest kohtuotsustest ei saa siiski järeldada, et nagu väidab VodafoneZiggo, piisab liidu akti mis tahes õiguslikust mõjust, isegi kui selle akti eesmärk ei ole tekitada õiguslikke tagajärgi ja isegi kui selle tekitatud tagajärg ei ole siduv, et saaks asuda seisukohale, et tegemist on vaidlustatava aktiga ELTL artikli 263 tähenduses, ning et Üldkohus rikkus seega õigusnormi, kui ta ei tunnustanud seda vaidlustatud kohtumääruse vaidlustatud punktides.
- 54 Esmalt olgu märgitud, et kuigi liikmesriigi kohtud on vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 51 meenutatud kohtupraktikale kohustatud võtma neile lahendamiseks esitatud vaidluste lahendamisel arvesse soovitusi ELTL artikli 288 tähenduses, ei tulene sellest kohtupraktikast, nagu Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 46 sisuliselt märkis, et Euroopa Kohus on otsustanud, et need on tagajärjed, mis võimaldavad akti kvalifitseerida „vaidlustatavaks“ ELTL artikli 263 tähenduses. Vastupidi, nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 37 on juba rõhutatud, tuleneb sellest Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et seda liiki akt ei ole põhimõtteliselt siduv. Sellest kohtupraktikast ei saa seega tuletada ühtegi VodafoneZiggo seisukohta toetavat argumenti vaidlusaluse aktiga väidetavalt tekitatud õiguslike tagajärgede kohta.
- 55 Lisaks tuleb märkida, et RRAd e kohustus põhjendada oma seisukohta komisjoni poolt neile raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel esitatud arvamuste kohta, mille Üldkohus tuvastas eelkõige vaidlustatud kohtumääruse punktis 47 ja mida VodafoneZiggo käesolevas apellatsioonkaebuses ei ole vaidlustanud, näitab vastupidi apellatsioonkaebuse väidetele, et sellised arvamused ei tekita ELTL artikli 263 tähenduses siduvaid õiguslikke tagajärgi.
- 56 Teisalt, mis puudutab 20. novembri 2018. aasta kohtuotsust komisjon *vs.* nõukogu (Antarktika merekaitsealad, C-626/15 ja C-659/16, EU:C:2018:925), siis ei saa asuda seisukohale, et Euroopa Kohus otsustas selle punktis 59, et „õigusliku tagajärje“ tekitamise nõue selleks, et konkreetse akti peale oleks võimalik esitada artikli 263 alusel hagi, tähendab igasugust õiguslikku mõju, olenemata selle laadist, ja rääkis selliselt vastu oma väljakujunenud kohtupraktikale, mis käsitleb mõistet „vaidlustatav akt“ ELTL artikli 263 tähenduses, millele on tähelepanu juhitud käesoleva kohtuotsuse punktides 46 ja 47.
- 57 Nimelt tõdes Euroopa Kohus selle kohtuotsuse punktis 63, et liidu poolt selle kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjas käsitletud 2015. aasta „otsus võeti vastu selleks, et veenda (Antarktika vete elusressursside kaitse komisjoni (CCAMLR)) looma Weddelli meres merekaitseala“, ja selle punktis 64, et „otsustades esitada [CCAMLRi komisjonile] aruteludokumendi liidu ja selle liikmesriikide nimel, pani [alaliste esindajate komitee (COREPER)] komisjonile kohustuse mitte kalduda kõrvale sellest

seisukohast, kui ta teostab liidu esindajana oma pädevust välissuhetes“, ning nimetatud kohtuotsuse punktis 65, et „seoses akti andja tahtega [selgus] COREPERi [...] koosoleku protokollist [...], et [selle] otsuse eesmärk oli määrata lõplikult kindlaks nõukogu ja seejärel liidu seisukoht aruteludokumendi esitamise kohta [...] mitte ainult liidu nimel, vaid liidu ja selle liikmesriikide nimel“. Euroopa Kohus järeldas nende asjaolude põhjal nimetatud kohtuotsuse punktis 66, et nimetatud „otsuse eesmärk [oli] seega tekitada õiguslikke tagajärgi ning seetõttu on see vaidlustatav akt“.

- 58 Tuleb aga tõdeda, et need tagajärjed, mis on seotud kohtuasjas C-626/15 kõne all oleva akti vastuvõtmise konteksti, sisu ja autori kavatsusega, näitavad kõik, et komisjoni võetava sisulise seisukoha jaoks on siduvad selle otsuse tagajärjed, mille tühistamist nõutakse.
- 59 Neid asjaolusid arvestades tuleb tagasi lükata VodafoneZiggo etteheide, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktides 31 ja 32.
- 60 Kolmandaks, mis puudutab vaidlustatud kohtumääruse punkti 52 vastu suunatud etteheidet, siis tuleb märkida, et nagu väidab VodafoneZiggo, kinnitas Üldkohus selles punktis, et „lojaalse koostöö kohustus [ei saa] liidu seadusandja arvates, kes on sõnaselgelt kindlaks määranud õiguslikud tagajärjed, mida ta soovib raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel esitatud arvamuste suhtes ette näha, olla laiema kohaldamisalaga, kehtestades selliseid õiguslikke tagajärgi, mida seadusandja ei ole ette näinud“. See lause algab siiski väljendiga „lisaks“ ja samas punktis tõdes Üldkohus esimese võimalusena, et lojaalse koostöö kohustus ei saa viia selleni, et komisjoni poolt raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel esitatud arvamustel on siduvad õiguslikud tagajärjed, viidates sellega seoses 20. veebruari 2018. aasta kohtuotsuse Belgia vs. komisjon (C-16/16 P, EU:C:2018:79) punktile 40.
- 61 Samas leidis Euroopa Kohus nimetatud kohtuotsuse punktis 40 tõepoolest, et lojaalse koostöö põhimõtte alusel ei saa eirata vastuvõetavuse tingimusi, mis on sõnaselgelt ette nähtud ELTL artiklis 263. Tuleb tõdeda, et selle kohtupraktika kordamisest piisas iseenesest selleks, et põhjendada seda, miks Üldkohus lükkas tagasi VodafoneZiggo esitatud argumendid, mille sisu kohaselt tuleb vaidlusaluse akti puhul tunnustada, et tegemist on õiguslikult siduva aktiga, sest selle äriühingu arvates ei saa RRA-d 16. aprilli 2015. aasta kohtuotsust Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej ja Telefonia Dialog (C-3/14, EU:C:2015:232) ning raamdirektiivi põhjendust 15 arvesse võttes eirata komisjoni poolt raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel esitatud arvamusi, ilma et rikutaks ELL artikli 4 lõikes 3 ette nähtud lojaalse koostöö põhimõtet.
- 62 Käesoleva kohtuotsuse punktis 33 esitatud VodafoneZiggo etteheide tuleb seega tagasi lükata, kuna etteheited Üldkohtu otsuse täiendavate põhjenduste kohta ei saa kaasa tuua selle otsuse tühistamist ja on seega tulemuseta (28. juuni 2005. aasta kohtuotsus Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 148, ning 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Euroopa Liit vs. Gascogne Sack Deutschland ja Gascogne, C-138/17 P ja C-146/17 P, EU:C:2018:1013, punkt 45).
- 63 Mis puudutab neljandaks etteheidet, mille kohaselt oleks Üldkohus pidanud tuletama liikmesriigi kohtupraktikast, millele VodafoneZiggo Üldkohtus tugineb, et niisugune akt nagu vaidlusalune akt tekitab siduvaid õiguslikke tagajärgi, siis piisab, kui korrata, nagu Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 53 õigesti märkis, et nii liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudest kui ka võrdsuse põhimõttest tuleneb, et sellise liidu õigusnormi sõnastust, mis ei viita sõnaselgelt liikmesriikide õigusele õigusnormi tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramiseks, tuleb tavaliselt kogu liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt ning sellise tõlgenduse andmisel tuleb lisaks õigusnormi sõnastusele arvesse võtta selle konteksti ja selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa see õigusnorm on (8. septembri 2020. aasta kohtuotsus Recorded Artists Actors Performers, C-265/19, EU:C:2020:677, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 8. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus Crown Van Gelder, C-360/19, EU:C:2020:805, punkt 21).

- 64 VodafoneZiggo ei vaidle siiski vastu sellele kohtupraktikale, vaid piirdub kriitikaga Üldkohtu poolt vaidlustatud kohtumääruse punktis 53 täiendavalt antud hinnangu kohta, mille kohaselt VodafoneZiggo „esitatud tsitaat ei võimalda kuidagi järeldada, et Bundesverwaltungsgerichti (Saksamaa föderaalne halduskohus) arvates oleksid komisjoni arvamused ELTL artikli 263 esimese lõigu tähenduses õiguslikult siduvad“. Järelikult, isegi kui eeldada, et neljas etteheide on vastuvõetav, tuleb see vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 62 korratud kohtupraktikale igal juhul tulemusetuna tagasi lükata.
- 65 Eelnevast tuleneb, et esimese väite esimene osa tuleb tervikuna tagasi lükata.

Esimese väite teine osa

– Poolte argumendid

- 66 VodafoneZiggo väidab esimese väite teises osas, et vaidlusalune akt võrdub komisjoni heakskiiduga ja tekitab seega siduvaid õiguslikke tagajärgi. Kuna vastavalt raamdirektiivi artikli 7 lõikes 3 ja lõikes 4 nimetatud õigusaktid välistavad üksteist ning kuna komisjonil on seega kaks valikut: kas teha selle lõike 4 alusel vetoõiguse otsus või selle lõike 3 või nimetatud lõike 4 alusel teatatud meetme eelnõu kohta veto puudumise otsus, tähendaks lõike 3 või lõike 4 kohaselt arvamuste esitamine vastavalt lõikele 3 olemuslikult vetoõiguse kasutamata jätmise otsuse vastuvõtmist. Järelikult saab sellist lõike 3 alusel vastu võetud otsust, nagu vaidlusalune akt, sellise kahe alternatiivi vahelise valiku tõttu tõlgendada üksnes meetme eelnõu heakskiitmise otsusena. Apellandi väitel eksis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktides 57, 58 ja 63 selles küsimuses.
- 67 Esimesena märgib ta, et vaidlust ei ole esiteks küsimuses, et RRA ei saa võtta meetet, kui komisjon ei ole teinud vastavalt nimetatud lõikele 3 või vastavalt sama artikli lõikele 4 otsust, millega komisjon lõpetab menetluse liidu tasandil vetot esitamata, ning teiseks selles, et pärast sellise otsuse vastuvõtmist ei saa komisjon enam oma seisukohta muuta. Järelikult, esitades raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel arvamuse, kaotab komisjon apellandi väitel igasuguse võimaluse seista vastu RRA edastatud meetme eelnõule, mistõttu tema suhtes ei saa kohaldada enam õiguslikku keeldu edastatud meetme võtmiseks. Nimetatud RRA-l on seega õigus meetet võtta. Isegi kui liidu tasandil on raamdirektiivi artikli 7 alusel algatatud menetluse vältel kaks hetke, mil komisjon võib otsustada, kas kasutada oma vetoõigust või mitte, on selle valiku tegemise hetk väheoluline, sest tulemus oleks mõlemal juhul sama, nimelt et komisjon kiidab asjaomase meetme heaks. Üldkohus ei teinud apellandi arvates kindlaks ühtegi teist võimalust.
- 68 VodafoneZiggo lisab oma repliigis, et komisjoni argument, et tal ei ole tegutsemiskohustust seoses meetmete eelnõudega, millest talle on raamdirektiivi artikli 7 kohaselt teatatud, ja et ta osaleb vabatahtlikult selles artiklis ette nähtud konsulteerimismenetluses, on ekslik. Raamdirektiivi põhjenduse 15 kohaselt paneb direktiivi artikkel 7 sellele institutsioonile erilise vastutuse tagada, et riigi tasandil tehtud otsused ei kahjusta ühisturgu ega muid EL toimimise lepingu eesmärke, nagu on rõhutatud ka direktiivi 2009/140 põhjenduses 19. See argument on tema arvates seega vastuolus raamdirektiivis ette nähtud süsteemiga ja sellest tulenevalt lojaalse koostöö kohustusega, mis sellele institutsioonil ELL artikli 4 lõike 3 alusel on.
- 69 Igal juhul kaasneks komisjoni oletusliku tegevusetusega otsus mitte kasutada raamdirektiiviga antud vetoõigust, mis oleks vaidlustatav. Lisaks, kuna praktika, mis seisneb selles, et lastakse mööda raamdirektiivi artikli 7 lõikes 3 ette nähtud ühekuuline tähtaeg, on teine meede, millega kaotatakse *standstill*-kohustus, mida RRAd on kohustatud täitma, on ka see praktika heakskiitva laadi ja tagajärjega. Lisaks on ekslik väita, et RRAdel on oma meetmete eelnõude vastuvõtmiseks „täielik pädevus“. Nad on kohustatud vähemalt ootama selle tähtaja möödumist. Juba selle artikli 7 olemasolu ja selles komisjonile antud pädevus kujutab endast apellandi arvates RRAdel pädevuse piirangut.

70 Teiseks märgib ta, et RRA seisukohast on ilmne, et komisjon peab meetmed heaks kiitma, kuna raamdirektiivi artikkel 7 näeb ette, et RRAdel ei ole õigust võtta oma meetmeid ilma komisjonile enne teatamata ning et neid meetmeid ei tohi võtta nii kaua, kuni kestab selle institutsiooni poolt nende suhtes algatanud uurimine. On vaid kaks võimalust, mil RRA võib võtta vastu teatatud meetme, ning mõlemad võimalused sõltuvad täielikult sellest, et komisjon otsustab mitte kasutada oma vetoõigust, olenemata sellest, kas see otsus on vastu võetud lõike 3 alusel või ka selle artikli 7 lõike 4 alusel. Praktika kinnitab lisaks, et kõigist RRAdel poolt lõpuks vastu võetud otsustest on komisjonile teatatud ning nende suhtes ei ole kasutatud vetoõigust, samas kui RRAd on muutnud kõiki teatatud otsuseid, mille suhtes on vetoõigust kasutatud, või need kõrvale jätnud. See tõendab apellandi väitel, et RRA seisukohast on komisjoni heakskiit vajalik.

71 Komisjon väidab, et see väiteosa ei ole põhjendatud.

– *Euroopa Kohtu hinnang*

72 Käesoleva väiteosa esimese etteheite kohta tuleb esiteks märkida, et Üldkohus märkis vaidlustatud kohtumääruse punktis 57, et „kuigi on tõsi, et arvamuste edastamine ja Euroopa konsultatsioonimenetluse teise etapi algatamine on alternatiiv, ei ole vastupidi [VodafoneZiggo] väitele tegemist valikuga kahe alternatiivi vahel: nimelt vetoõiguse puudumise või vetoõiguse olemasolu vahel“. Selle punktis 58 lisas ta, et „komisjoni poolt vetoõiguse kasutamata jätmine [on] tegelikult samastatav otsuse tegemata jätmisega, mistõttu sellel sammul puuduvad igasugused siduvad õiguslikud tagajärjed“. Selle kohtumääruse punktis 63 järeldas ta, et vaidlusalune „akt ei kujuta endast volitust, mis oleks võimaldanud ACMil võtta vastu oma meetmete eelnõud ja millel oleks seega siduvad õiguslikud tagajärjed“.

73 Sellega seoses tuleb veel märkida, et Üldkohus põhjendas seda järeldust vaidlustatud kohtumääruse punktis 59 tehtud järeldusega, et „asjasse puutuva RRA pädevus [tuleneb] otseselt raamdirektiivi asjasse puutuvatest sätetest ja selle pädevuse kasutamine ei eelda mingisugust komisjonipoolset volitust“, samuti selle kohtumääruse punktis 62 tehtud järeldusega, et „Euroopa konsultatsioonimenetlus on selles osas kindlasti kohustuslik etapp selliste meetmete vastuvõtmisel, mis kuuluvad [eelkõige] kas raamdirektiivi artikli 15 või 16 [...] kohaldamisalasse ja mis mõjutavad liikmesriikidevahelist kaubandust“, kuid „see järeldus [ei ole] piisav selleks, et raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel esitatud arvamustel oleks siduvad õiguslikud tagajärjed[, kuna s]elle kohustusliku etapi võimalikul järgimata jätmisel oleks nimelt erinevad tagajärjed[, nagu näiteks] liidu kohtule liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi [esitamine] või RRA võetud meetmete peale hagi [esitamine] liikmesriigi kohtule“.

74 VodafoneZiggo väidab selles esimeses etteheites sisuliselt, et vaidlustatud kohtumääruse nendes punktides rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta ei nõustunud sellega, et komisjoni poolt raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel RRA-le arvamuste esitamine tähendaks seda, et teatatud meetme eelnõu suhtes ei kasutata vetoõigust, mis on ette nähtud selle artikli lõike 5 punktis a, ning järelikult on tegemist komisjoni poolt heakskiidu andmisega meetmele, millel on siduvad õiguslikud tagajärjed, samas kui komisjonil tuleb siiski tingimata vastu võtta nimetatud artikli 7 lõike 3 või selle lõike 5 punkti a alusel õigusakt, et lõpetada tema juures pooleli olev menetlus, ning võimaldada selliselt RRA-l asjaomane meede vastu võtta.

75 Selle etteheite põhjendatuse hindamiseks tuleb seega kõigepealt kontrollida, kas on õige eeldus, mille see tugineb ja mille kohaselt RRA ei saa võtta vastu meetme eelnõu, mille ta edastas komisjonile, BERECile ja teiste liikmesriikide RRAdel raamdirektiivi artiklis 7 ette nähtud menetluse kohaselt, kui puudub komisjoni vastav volitus. Sellega seoses tuleb tõdeda, et raamdirektiivi selline tõlgendus, mida pooldab VodafoneZiggo, tähendab, et komisjon peab tingimata tegutsema raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel toimuva teatamise tagajärjel. Seega tuleb lähtuda selles artiklis sätestatust, mille eesmärk on elektroonilise side siseturu konsolideerimine.

- 76 Sellega seoses tuleb märkida, et raamdirektiivi artikli 7 sätetest tuleneb esiteks, et selles artiklis sätestatud menetlus ei koosne – nagu väidab VodafoneZiggo – kahe eraldiseisva menetluse kombinatsioonist, millest üks toimub liidu tasandil, vaid ühest ja ainsast konsulteerimise ja koostöömenetlusest, mis ei toimu mitte ainult selle RRA, kes meetmest on teatanud, ja komisjoni vahel, vaid selle RRA, komisjoni ning teiste liikmesriikide RRAde ja BERECi vahel. Lisaks tuleneb sellest, et selle menetluse käivitab RRA poolt sellise meetme eelnõu edastamine, mis vastab selle artikli lõike 3 punktides a ja b ette nähtud tingimustele, ning et see lõpeb kas esialgu edastatud meetme eelnõu vastuvõtmisega või muudetud meetme eelnõu vastuvõtmisega – mille suhtes on enne uuesti kohaldatud direktiivi artiklis 7 ette nähtud riiklikku konsulteerimis- ja läbipaistvusmehhanismi, mis on ette nähtud raamdirektiivi artiklis 6, seejärel teatamist, mis on ette nähtud selle artikli 7 lõikes 3 – või eelnõu tagasivõtmisega ning mõlemat liiki otsuse tegemine kuulub ainult asjaomase RRA pädevusse.
- 77 Sellest tuleneb samuti, et kuigi – nagu Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 62 õigesti märkis – RRA peab juhul, kui ta kavatses võtta meetme, mis vastab raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 punktides a ja b sätestatud kriteeriumidele, kohaldama artiklis 7 sätestatud menetlust, siis tuleneb nimetatud lõike 3 ja artikli 7 lõike 7 koostoimest, et komisjon ei ole raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel kohustatud esitama RRA-le igal üksikjuhul oma arvamust ning et komisjoni arvamuse puudumisel pärast selles lõikes 3 ette nähtud ühekuulise tähtaja möödumist on asjasse puutuval RRA-l õigus võtta asjaomase meetme eelnõu vastu.
- 78 Järelikult, vastupidi sellele, mida väidab VodafoneZiggo, ei näe raamdirektiiv ette, et RRAdele ei ole lubatud teatatud meetme eelnõu vastu võtta, kuni komisjon ei ole viimati nimetatud sätte alusel seisukohta võtnud, ja et komisjon on seejärel kohustatud tegutsema vastusena RRA poolt selle sätte kohaselt teatamisele.
- 79 Lisaks tuleb kõigepealt märkida, et ei raamdirektiivi põhjendus 15 ega direktiivi 2009/140 põhjendus 19 ei võimalda asuda seisukohale, et vaatamata sellele, et raamdirektiivis vastavad sätted puuduvad, on komisjonil raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel kohustus tegutseda.
- 80 Sellest järeldub, et ei saa tuvastada mingit vastuolu lojaalse koostöö põhimõttega.
- 81 Mis puudutab seejärel väidet, et üksnes asjaolu, et komisjon laseb mööduda raamdirektiivi artikli 7 lõikes 3 ette nähtud tähtjal ilma arvamust esitamata, võrdub juba RRA-le loa andmisega võtta kõnealune meetme eelnõu vastu, siis piisab, kui märkida, et see põhineb ka eeldusel, et komisjoni volitus on vajalik selleks, et RRA saaks vastu võtta asjaomase meetme eelnõu, mida raamdirektiiv ei toeta.
- 82 Mis puudutab lõpuks argumenti, et juba raamdirektiivi artiklis 7 kehtestatud menetluse olemasolu isenesest piirab RRAde volitusi, siis piisab, kui märkida, et mingil juhul ei saa tuvastada, et Üldkohus rikkus õigusnormi hinnates RRA-le ja komisjonile selle sättega antud vastavaid ülesandeid ja pädevust, ning sellest tulenevalt järeldades, et direktiivi artikli 7 lõike 3 kohaselt komisjoni poolt RRA-le edastatud arvamust sisaldava kirja näol ei ole tegemist asjaomase meetme eelnõu heakskiitmisega.
- 83 Kuna esimese väite teise osa esimene etteheide põhineb seega vääral eeldusel, tuleb see põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.
- 84 Teiseks, mis puudutab käesoleva kohtuotsuse punktis 70 osutatud VodafoneZiggo etteheidet, et RRAde seisukohast on igal juhul ilmne, et komisjon peab meetmete eelnõudele heakskiidu andma, mistõttu tegelikult tekitavad raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel edastatud arvamused heakskiitva otsuse siduvaid õiguslikke tagajärgi, siis tuleb märkida, et see etteheide on sarnaselt esimesega vastuolus selles artiklis 7 kehtestatud menetluse laadiga, mis ei kujuta endast heakskiitmise menetlust, nagu tuleneb käsitletava väiteosa esimese etteheite analüüsist.

- 85 Lisaks seisneb tava, millele VodafoneZiggo viitab, üksnes RRAd poolt raamdirektiivi artiklis 7 ette nähtud tähtaegade ja eeskirjade järgmises ega kehtesta seega komisjonile mingit kohustust tegutseda raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel või kiita teatatud meetme eelnõu heaks.
- 86 Järelikult on ka teine etteheide põhjendamatu ning esimese väite teine osa tuleb seega tagasi lükata.

Esimese väite kolmas osa

– Poolte argumendid

- 87 VodafoneZiggo väidab esimese väite kolmandas osas, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kvalifitseerides vaidlusaluse akti „ettevalmistavaks aktiks“. Esmalt, vastupidi vaidlustatud kohtumääruse punktides 107 ja 108 otsustatule, on tegemist kahe eraldiseisva haldusmenetlusega, see tähendab: üks menetlus liidu tasandil, mis algab teatamisega vastavalt raamdirektiivi artikli 7 lõikele 3 ja lõpeb komisjoni otsuse vastuvõtmisega vastavalt selle lõikele 3 või sama artikli lõikele 4, ning teine menetlus liikmesriigi tasandil, mida reguleerib liikmesriigi õigus. Kuigi haldusmenetluse lõpetamine liidu tasandil on VodafoneZiggo väitel liikmesriigis menetluse jätkamiseks õiguslikult vajalik, kujutab see liidu tasandi menetlus endast liikmesriigi tasandi menetlusest erinevat menetlust. Nimelt reguleerib neid kahte menetlust erinev õigus, selle peamised osalejad on erinevad ning akt, mis lõpetab menetluse liidu tasandil, kujutab endast komisjoni kui liidu tasandi peamise menetlusosalise lõplikku seisukohta. Järelikult on täidetud 11. novembri 1981. aasta kohtuotsusest *IBM vs. komisjon* (60/81, EU:C:1981:264) ja 22. juuni 2000. aasta kohtuotsusest *Madalmaal vs. komisjon* (C-147/96, EU:C:2000:335) tulenev kriteerium, kuna komisjon võtab, kui ta keeldub algatamast teise etapi uurimist vastavalt lõikele 4, lõpliku seisukoha, mis lõpetab menetluse liidu tasandil ja lubab ACMil jätkata meetme vastuvõtmise menetlust.
- 88 Seejärel märgib ta, et vaidlustatud kohtumääruse punktides 109 ja 111 on õigust valesti kohaldatud osas, milles Üldkohus kinnitas neis, et kohaldatava õigusliku raamistiku eesmärk ei ole teha vahet kahe pädevuse vahel, vaid selles antakse RRAdale ainuotsustuspädevus, mida on piiratud komisjoni vetoõigusega. See vetoõigus tagab, et komisjon võib teostada järelevalvet iga turu määratlemise ja raamdirektiivi artiklites 15 ja 16 nimetatud turuanalüüsi korra üle. Seega on RRAdel piiratud otsustuspädevus, kuna nad peavad välja töötama oma meetmed selliselt, et nende suhtes ei kasutataks sellist vetoõigust. Küsimus, kas komisjon kasutas oma vetoõigust käesolevas asjas, ei ole asjakohane, kuna kaks erinevat pädevust ja kaks eraldi haldusmenetlust toovad endaga kaasa selle pädevuse enda olemasolu.
- 89 Lõpuks väidab apellant, et Üldkohus leidis vaidlustatud kohtumääruse punktis 112 ekslikult, et raamdirektiivis ette nähtud otsustusprotsessi tõhusus eeldab tingimata ühtset kohtulikku kontrolli, mida teostatakse üksnes siis, kui RRA on kavandatud meetmed vastu võtnud. Raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel esitatud arvamusi sisaldava kirja peale esitatud tühistamishagi vastuvõetamatuse tagajärg on tema väitel see, et igasugune kohtulik kontroll on takistatud. Nimelt, nagu ta tõendas kolmanda väite raames, kui puudub kohtulik kontroll komisjoni otsuse üle mitte kasutada oma vetoõigust, siis võib see otsus lihtsalt jääda kontrollimata, mis kahjustaks Üldkohtu taotletud eesmärki, kuna otsustusprotsess muutub vähem tõhusaks.
- 90 Komisjon leiab, et see väiteosa ei ole põhjendatud.

– *Euroopa Kohtu hinnang*

- 91 Mis puudutab kõnealuse väiteosa esimest ja teist etteheidet, mis on suunatud vaidlustatud kohtumääruse punktide 107–109 ja 111 vastu, siis tuleb tõdeda, et VodafoneZiggo tugineb nendes väidetes eeldusele, et raamdirektiivi artiklis 7 sätestatud menetlus koosneb kahest eraldiseisvast haldusmenetlusest, millest üks on teatatud meetme eelnõule heakskiidu andmise menetlus, mis toimub liidu tasandil ja mida kontrollib komisjon.
- 92 Käesoleva väite teise osa analüüsist nähtub siiski, et see eeldus on ekslik.
- 93 Kõnealuse väiteosa kolmanda etteheite kohta, milles VodafoneZiggo kritiseerib vaidlustatud kohtumääruse punkti 112, tuleb tõdeda, et VodafoneZiggo viitab selle põhjenduseks argumentidele, mille ta esitas oma apellatsioonkaebuse kolmandas väites.
- 94 Eeltoodut arvestades tuleb käesoleva väiteosa kaks esimest etteheidet põhjendamatusse tõttu tagasi lükata ja kolmanda etteheite osas viidata käesoleva kohtuotsuse punktides 136–154 esitatud analüüsile.

Esimese väite neljas osa

– *Poolte argumentid*

- 95 VodafoneZiggo väidab oma esimese väite neljandas osas, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta kaldus vaidlustatud kohtumääruse punktis 88 kõrvale komisjoni poolt vaidlusalusele aktile antud kvalifikatsioonist, märkides, et sõna „otsus“ kasutamine vaidlusaluse akti eseme pealkirjas ei ole asjakohane. See akt on mõeldud, esitletud ja vormistatud otsusena ning seega õiguslike tagajärgede tekitamiseks, nagu nähtub selle pealkirjast ja dokumendikoodist C. Muutes institutsiooni enda poolt võetud seisukohale antud määratlust, ületas Üldkohus oma pädevust kohtuliku kontrolli valdkonnas. Komisjoni peetavast raamdirektiivi artiklitega 7 ja 7a seotud dokumentide avalikust registrist nähtub lisaks, et komisjon on selle artikli 7 lõike 3 alusel saadetud kirjad järjepidevalt kvalifitseerinud „otsusteks“. Igal juhul ei viita miski sellele, et komisjon oleks leidnud, et sõna „otsus“ kasutamine ei olnud asjakohane, ning ainult see asjaolu peaks olema asjasse puutuv hindamaks, milliseid õiguslikke tagajärgi ta vaidlusalusele aktile tahtis anda.
- 96 Komisjon väidab, et see väiteosa tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

– *Euroopa Kohtu hinnang*

- 97 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb selleks, et teha kindlaks, kas konkreetne akt on „vaidlustatav akt“ ELTL artikli 263 tähenduses, lähtuda selle akti enda sisust, kuna akti vorm ei ole selles suhtes põhimõtteliselt tähtis. Seega ei oma asjaomase akti kvalifitseerimisel põhimõtteliselt tähtsust asjaolu, kas teatud vorminõuded on täidetud või mitte, või et kas akt on määratletud kui „otsus“ või mitte (vt selle kohta 17. juuli 2008. aasta kohtuotsus Athinaiki Techniki vs. komisjon, C-521/06 P, EU:C:2008:422, punktid 43 ja 44 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 18. novembri 2010. aasta kohtuotsus NDSHT vs. komisjon, C-322/09 P, EU:C:2010:701, punkt 47).
- 98 Seevastu käsitatakse vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktides 46 ja 47 juba mainitud kohtupraktikale vaidlustatavate aktidena ELTL artikli 263 tähenduses kõiki liidu institutsioonide kehtestatud sätteid, mille eesmärk on sõltumata nende vormist tekitada siduvaid õiguslikke tagajärgi, kusjuures neid tagajärgi tuleb hinnata objektiivsete kriteeriumide alusel, nagu asjaomase akti sisu, võttes vajaduse korral arvesse akti vastuvõtmise konteksti ja selle autoriks oleva institutsiooni pädevust.

99 Käesoleval juhul leidis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 88, nagu märgib VodafoneZiggo, tõepoolest, et terminit „otsus“ kasutati „vaidlusaluse akti eseme pealkirjas“, kuid leidis siiski, et tegemist on „selle termini sobimatu kasutamisega“. Käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis viidatud kohtupraktikast tuleneb siiski, et see pealkiri, mis on pealegi, nagu Üldkohus samas punktis märkis, toodud ainult vaidlusaluse akti esemes, milles oli lisaks täpsustatud, et tegemist on „[raamdirektiivi] artikli 7 lõik 3 alusel esitatud arvamustega“, mis ei ole määrav selle hindamisel, kas vaidlusalust akti saab kvalifitseerida „vaidlustatavaks aktiks“ ETL artikli 263 tähenduses või mitte. Järelikult ei Üldkohus rikkunud õigusnormi, kui ta lükkas vaidlustatud kohtumääruse punktides 86–105 vaidlusaluse akti sisuliselt analüüsid tagasi selle akti eseme pealkirjas kasutatud mõiste ja tugines akti sisule, et põhjendada oma järeldust, mille kohaselt kõnealune akt ei tekita siduvaid õiguslikke tagajärgi.

100 Järelikult tuleb esimese väite neljas osa tagasi lükata.

Esimese väite viies osa

– Poolte argumentid

101 VodafoneZiggo väidab esimese väite viiendas osas, et Üldkohus ei põhjendanud vaidlustatud kohtumääruse punktis 104 oma väidet, et vaidlusaluse akti ese „ei ole õiguslike tagajärgede seisukohast oluline“. Selleks et teha kindlaks, kas akt tekitab õiguslikke tagajärgi, tuleb eelkõige analüüsida selle laadi ja sisu. Niisuguse meetme heakskiitmisel, mis on vaieldamatult vastuolus kohaldatava õigusliku raamistikuga, nagu meede, mida kõnealusel juhul ACM kavandas, oleks aga selge õiguslik mõju, mitte nagu sellise meetme puhul, mille sisu on vähem oluline, nagu oli kõne all kohtuasjas, milles tehti Üldkohtu 12. detsembri 2007. aasta kohtumäärus Vodafone España ja Vodafone Group vs. komisjon (T-109/06, EU:T:2007:384).

102 Komisjon leiab, et see väiteosa ei ole põhjendatud.

– Euroopa Kohtu hinnang

103 Üldkohus märkis vaidlustatud kohtumääruse punktis 104, et „kolmandaks tuleb igal juhul märkida, et erinevused komisjoni kommentaaride esemes ja erinevused võrreldes suunistega, millele [VodafoneZiggo] viitab, ei ole RRA-le raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 kohaselt edastatud arvamuse õiguslike tagajärgede seisukohast olulised“.

104 See punkt kuulub vaidlustatud kohtumääruse sellesse ossa, mis on esitatud selle punktides 97–105, milles Üldkohus võttis seisukoha VodafoneZiggo esitatud argumentide kohta, millega ta soovis vältida kõnealusel asjale 12. detsembri 2007. aasta kohtumäärusest Vodafone España ja Vodafone Group vs. komisjon (T-109/06, EU:T:2007:384) tulenevate juhiste kohaldamist.

105 Üldkohus jättis viimati nimetatud kohtumäärusega vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata hagi, milles paluti tühistada otsus, mida väidetavalt sisaldas üks komisjoni kiri, mis oli adresseeritud RRA-le direktiivi 2002/21 artikli 7 lõike 3 alusel, see on säte, mis võeti sisuliselt üle raamdirektiivi artikli 7 lõikes 3. Nagu nähtub vaidlustatud kohtumääruse punktist 98, väitis VodafoneZiggo selles kontekstis eelkõige, et selles kirjas esitatud arvamused käsitlesid märkimisväärse turujõu majanduslikku analüüsi ning need kujutavad endast seega vähem olulisi reservatsioone selles kohtuasjas kõne all oleva RRA edastatud meetme eelnõu suhtes kui käesolevas asjas edastatud arvamused turu määratlemise ja ACMi kavandatud parandusmeetmete kohta. VodafoneZiggo väitel õigustavad need erinevused neis aktides komisjoni esitatud arvamuste esemes seda, et käesolevat juhtumit tuleb eristada sellest, milles tehti 12. detsembri 2007. aasta kohtumäärus Vodafone España ja Vodafone Group vs. komisjon (T-109/06, EU:T:2007:384).

- 106 Vaadeldes vaidlustatud kohtumäärust kui tervikut, ilmneb seega, et Üldkohus ei kinnitanud selle punktis 104, et kui tuleb hinnata vaidlusaluse akti võimalikke siduvaid õiguslikke tagajärgi, siis võib selle olemuse või sisu tähelepanuta jätta, vaid tões lihtsalt, et selles osas ei ole tähtsust asjaolul, et selles esitatud arvamused on antud muudes küsimustes kui need, mille kohta on esitatud arvamused kirjas, mida käsitletakse kohtuasjas, milles tehti 12. detsembri 2007. aasta kohtumäärus Vodafone España ja Vodafone Group vs. komisjon (T-109/06, EU:T:2007:384), kuna vaidlusaluse akti olemust ja sisu analüüsi lisaks ka vaidlustatud kohtuotsuse punktides 88–105.
- 107 Kuna see viies väiteosa põhineb vaidlustatud kohtumääruse vääralt tõlgendamisel, tuleb see põhjendamatus tõttu tagasi lükata. Järelikult tuleb esimene väide tervikuna tagasi lükata.

Teine väide

Poolte argumendid

- 108 VodafoneZiggo väidab oma teises väites, mille ta jagab kaheks osaks, et Üldkohus rikkus menetlusnormi, kui ta jättis vastamata argumentidele, mis on vaidluse lahendamisel määravad, kuna nendes on tema arvates tuvastatud, et vaidlusalune akt on vaidlustatav akt ELTL artikli 263 tähenduses.
- 109 Esiteks väidab ta, et Üldkohus ei vastanud tema argumendile, et VodafoneZiggolt võeti selle aktiga võimalus, et BEREC esitab arvamusi raamdirektiivi artikli 7 lõike 4 kohase uurimise käigus, kus sellel organil on oluline, täiendav ja erinev roll sellest, mis tal on selle artikli lõike 3 raames, mis tähendab, et tal on õigus kasutada menetluslikke õigusi, mida tuleb kaitsta. Üldkohus kinnitas vaidlustatud kohtumääruse punktis 75 üksnes, et sellist uurimist ei ole vaja selleks, et BEREC saaks oma seisukohta väljendada. Üldkohtus esitatud argument oli siiski see, et isegi kui BEREC ei ole kohustatud esitama artikli 7 lõike 4 kohaselt arvamust, ei ole see asjaolu asjasse puutuv, kuna kõnealust menetlusõigust mõjutab juba see, et BERECilt on algusest peale võetud igasugune võimalus esitada oma arvamust selle sätte alusel, millega on tegemist siis, kui komisjon võtab vastu akti nimetatud artikli lõike 3 alusel.
- 110 Teiseks jättis Üldkohus vastamata argumendile, mille kohaselt ei saa asjaolu, et isik kuulati ära riigi tasandil või menetluse esimeses etapis liidu tasandil, korvata asjaolu, et vaidlusalune akt lõpetab võimaluse olla ära kuulatud raamdirektiivi artikli 7 lõike 4 alusel läbiviidava uurimise käigus. Üldkohus märkis vaidlustatud kohtumääruse punktis 68, et on toimunud riigisisene konsulteerimismenetlus ja et liidu tasandi menetlus puudutab üksnes suhteid ühelt poolt asjaomase RRA ja teiselt poolt komisjoni, teiste RRAde ja BERECi vahel. Vaidlustatud kohtumääruse punktis 69 tunnustas ta siiski komisjoni väljakujunenud praktikat kutsuda huvitatud isikuid esitama oma arvamust, kuigi raamdirektiiv seda ei nõua. Lisaks oleks iga selline võimalus võinud viia teistsuguse tulemuseni kui konsulteerimismenetlus liidu tasandil. Vaidlustatud kohtumääruses ei ole selle kohta midagi märgitud. See, et ta kuulatakse ära hilisemates etappides, nagu raamdirektiivi artiklis 4 ette nähtud õiguskaitsevahendi raames või uue konsulteerimismenetluse raames, nagu väidab Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktides 70 ja 71, ei pruugi toimuda õigel ajal, et võimaldada huvitatud isikute õiguste kaitset.
- 111 Komisjon väidab, et see teine väide ei ole põhjendatud.

Euroopa Kohtu hinnang

- 112 Selle kohta, et VodafoneZiggo heidab Üldkohtule ette, et ta jättis vastamata kahele talle esitatud argumendile, tuleb sedastada, et selle teise väitega heidab VodafoneZiggo Üldkohtule ette vaidlustatud kohtumääruse põhjendamise kohustuse rikkumist.

- 113 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab kohtuotsuse põhjendusest selgelt ja üheti mõistetavalt ilmema Üldkohtu arutluskäik selliselt, et huvitatud isikutel oleks võimalik tehtud otsuse põhjendusi mõista ja Euroopa Kohtul oleks võimalik oma kohtulikku kontrolli teostada (8. mai 2013. aasta kohtuotsus *Eni vs. komisjon*, C-508/11 P, EU:C:2013:289, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus *Euroopa Liit vs. Kendrion*, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, punkt 80). Üldkohtul lasuv kohustus oma otsuseid põhistada ei tähenda seda, et Üldkohus peab oma põhjendustes ammendavalt ja üksahaaval analüüsima vaidluse poolte kõiki argumente, ja seega võib põhjendus olla tuletatav tingimusel, et see võimaldab huvitatud isikutel mõista põhjusi, mille tõttu Üldkohus nende argumentidega ei nõustunud, ning annavad Euroopa Kohtule piisavalt teavet kontrolli tegemiseks (7. jaanuari 2004. aasta kohtuotsus *Aalborg Portland jt vs. komisjon*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, punkt 372, ja 11. septembri 2014, *MasterCard jt vs. komisjon*, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, punkt 189).
- 114 Mis puudutab käesoleval juhul esiteks käesoleva kohtuotsuse punktis 109 esitatud argumente, siis olgu märgitud, et Üldkohus leidis vaidlustatud kohtumääruse punktis 75, et „[e]siteks [...] [ei ole] Euroopa konsultatsioonimenetluse teist etappi [...] vaja algatada, et võimaldada BERECil jagada oma seisukohta meetmete eelnõude kohta, sest raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 kohaselt võib viimati nimetatud alates esimesest etapist esitada asjaomasele RRA-le oma [arvamusi] sama ühekuulise tähtaja jooksul, mis kehtib võrdselt RRAdel ja komisjonile“.
- 115 See ei ole siiski vaidlustatud kohtumääruse ainus punkt, mis käsitleb VodafoneZiggo poolt Üldkohtule esitatud argumente BERECi rolli väidetava olulisuse kohta raamdirektiivi artikli 7 raames, et hinnata tema hagi vastuvõetavust, nagu näitab sõna „esiteks“ kasutamine selle alguses. Üldkohus analüüsis neid argumente nimelt vaidlustatud kohtumääruse punktides 74–79.
- 116 Nii leidis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 74, et „BEREC [võib] nimelt osaleda Euroopa konsultatsioonimenetluse teises etapis vastavalt raamdirektiivi artikli 7 lõikele 5 [...]; [s]ee asjaolu ei tähenda siiski, et [VodafoneZiggo] on sellised menetlusõigused, mida tuleks kaitsta ELTL artikli 263 kohase hagi esitamise raames“.
- 117 Üldkohus märkis selle kaalutluse toetuseks lisaks nimetatud kohtumääruse punktis 75 märgitule selle punktis 76, et „[t]eiseks ei ole tulemuslik argument, et [VodafoneZiggo] eristab märkusi, mille BEREC saab meetme eelnõu suhtes teha esimeses etapis, ja arvamust, mille BEREC võib anda Euroopa konsultatsioonimenetluse teise etapi raames vastavalt raamdirektiivi artikli 7 lõikele 5“.
- 118 Sellega seoses täpsustas Üldkohus nimetatud kohtumääruse punktis 77, et „BEREC arvamus [käsitleb] Euroopa konsultatsioonimenetluse teises etapis pigem komisjoni toimingut, millega algatatakse Euroopa konsultatsioonimenetluse teine etapp ja selles väljendatud reservatsioon, kui ainult meetme eelnõud, nagu see toimub esimeses etapis; n]eed kaks seisukohtade vahetamist on siiski seotud asjaomase RRA poolt kättesaadavaks tehtud meetmete eelnõuga“.
- 119 Ta lisis selle punktis 78, et „[s]amal põhjusel ei ole oluline, et komisjon peab raamdirektiivi artikli 7 lõike 5 kohaselt „võtma täiel määral arvesse“ BEREC arvamust“ ning et „[p]lealegi ei ole see nõue asjakohane, kuna komisjon peab üldiselt „võtma täiel määral arvesse“ kõiki [arvamusi, soovitusi, juhiseid, nõuandeid või] reguleerimisalaseid parimaid tavasid, mis BEREC on vastu võtnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1211/2009, millega luuakse elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ühendatud amet (BEREC) ja büroo (ELT 2009, L 337, lk 1), artikli 3 lõike 3 [alusel]“. Ta tuletab sellest selles samas punktis 78, et „[s]eega, kui BEREC esitab komisjonile oma [arvamuse] Euroopa konsultatsioonimenetluse esimeses etapis, peab viimati nimetatud seda igal juhul täiel määral arvesse võtma“.
- 120 Lõpuks märkis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 79, et „[k]olmandaks ei oma hageja väidetavate menetlusõiguste kaitsmisel tähtsust BERECi kui huvitatud isikutest eraldiseisva institutsioonilise organi osalemine Euroopa konsultatsioonimenetluse teises etapis“.

- 121 Nii toimides ja eelkõige vaidlustatud kohtumääruse punktides 76–78 esitatud kaalutlustega lükkas Üldkohus aga kaudselt, kuid kindlalt tagasi VodafoneZiggo argumendid, mille kohaselt asjaolu, et temalt võetakse võimalus, et BEREC esitab raamdirektiivi artikli 7 lõike 4 alusel oma arvamuse, võimaldaks tuvastada, et on rikutud menetluslikke õigusi, mida liidu kohus peab kaitsma.
- 122 Nimelt, kuna BERECi võimalik osalemine raamdirektiivi artikli 7 lõikes 4 ette nähtud menetluse etapis ei erine vaidlustatud kohtumääruse nende punktide kohaselt sisuliselt sellest, et see organ võib osaleda selle artikli lõikes 3 ette nähtud menetluses, siis tuleneb sellest paratamatult, et need argumendid on tagasi lükatud, kuna Üldkohtu hinnangul ei saa ühelegi menetlusosalisele BERECi osalemine võimalikus teises etapis tuua mingit „täiendav kasu“, sest see osalemine ei erine igal juhul sisuliselt või oma tagajärgede poolest raamdirektiivi artikli 7 lõikes 3 silmas peetud osalemisest.
- 123 Põhjendamiskohustuse rikkumise väide, mis on välja toodud käesoleva kohtuotsuse punktis 109, ei ole järelikult tõendatud.
- 124 Teiseks, mis puudutab käesoleva kohtuotsuse punktis 110 esitatud argumente, siis tuleb tõdeda, et Üldkohus märkis vaidlustatud kohtumääruse punktis 68, et „raamdirektiivi kohane Euroopa konsultatsioonimenetlus, olgu see esimene või teine etapp, käsitleb eranditult suhteid ühelt poolt asjaomase RRA ning teiselt poolt komisjoni, teiste RRAde ja BEREC vahel, sest raamdirektiivis ei käsitleta huvitatud isikute võimalikku kaasamist liidu tasandil“.
- 125 Üldkohus ei tunnustanud siiski, nagu väidab VodafoneZiggo, selle kohtumääruse punktis 69, et komisjonil on väljakujunenud praktika kutsuda huvitatud isikuid esitama oma arvamusi, vaid märkis, et „isegi kui komisjon [...] kutsub huvitatud isikuid üles esitama [arvamusi], ei nõuta raamdirektiivi üheski sättes, et ta korraldaks huvitatud isikutega konsultatsiooni liidu tasandil ja [komisjon] võib tutvuda huvitatud isikute [arvamustega], mis saadi riiklikul tasandil avaliku konsultatsiooni käigus enne Euroopa konsultatsioonimenetlust“.
- 126 Sellega seoses täpsustas ta nimetatud kohtumääruse punktis 70, et „kui raamdirektiiviga nähakse ette huvitatud isikute täiendav kaasamine, näe[b] raamdirektiivi artikli 7 lõige 6 [...] ette, et asjaomane RRA korraldab riiklikul tasandil uue avaliku arutelu vastavalt raamdirektiivi artiklile 6“. Lisaks on ta selle punktides 71 ja 72 märkinud, et „[r]aamdirektiiviga kehtestatud õigusraamistiku kohaselt võtavad elektroonilise side sektoris tegutsevate ettevõtjate huve mõjutavad meetmed vastu RRAde, mitte komisjon, ning seetõttu peab nende suhtes olema võimalik kasutada tõhusat õiguskaitsevahendit riigi tasandil“, mistõttu huvitatud isikute menetluslikke õigusi saab kaitsta liikmesriikide kohtutes.
- 127 Eespool esitatud asjaolusid arvestades ei saa asuda seisukohale, et Üldkohus rikkus oma kohustust põhjendada VodafoneZiggo selle argumendi tagasilükkamist, mille kohaselt asjaolu, et ta kuulati ära raamdirektiivi artikli 6, artikli 7 lõike 3 või artikli 4 alusel, ei saa heastada võimaluse puudumist olla ära kuulatud selle direktiivi artikli 7 lõike 4 alusel.
- 128 Kuna Üldkohus ei tunnustanud nimelt, et tegevus, millele VodafoneZiggo viitab, on tõendatud, sest see on üksnes oletuslik, ning tuvastas muu hulgas, et raamdirektiivis ei ole ette nähtud huvitatud poolte võimalust olla ära kuulatud selle direktiivi artiklis 7 ette nähtud RRAde, komisjoni ja BERECi vahelises konsulteerimis- ja koostöömenetluses, siis tuleneb selle argumendi tagasilükkamine paratamatult sellest, kuna selles artiklis 7 ei ole ette nähtud mingeid sellekohaseid õigusi, siis ei saa tekkida mingit küsimust, kas vaidlusaluse akti vastuvõtmisega on neid rikutud. Seetõttu ei olnud Üldkohtul vaja selle kohta sõnaselget seisukohta võtta.
- 129 Kuna käesoleva kohtuotsuse punktis 110 välja toodud põhjendamiskohustuse väidetav rikkumine ei ole seega samuti tõendatud ja kuna kumbki käesoleva väite kahest osast ei ole põhjendatud, tuleb see väide tagasi lükata.

Kolmas väide

Poolte argumendid

- 130 VodafoneZiggo kinnitab oma kolmandas väites, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta otsustas, et tema hagi vastuvõetamatuks tunnistamine ei riku tema põhiõigust tõhusale kohtulikule kaitsele, kuigi raamdirektiivi tõlgendus, mille Üldkohus vaidlustatud kohtumääruses andis, tekitab vastuolu selle kohtumääruse ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 47 vahel.
- 131 Esiteks tuleb EL toimimise lepingus ette nähtud vastuvõetavuse tingimusi tõlgendada, lähtudes põhiõigusest tõhusale kohtulikule kaitsele. Üldkohus piirdus apellandi väitel aga vaidlustatud kohtumääruse punktis 114 kinnitusega, et õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ei saa viia sellise tulemuseni, et jäetakse kõrvale ELTL artiklis 263 ette nähtud vastuvõetavuse tingimused, ja jättis selgitamata, kuidas ta ühildab oma vastuvõetamatuse tuvastamise selle kohtupraktikaga.
- 132 Teiseks, vastupidi sellele, mida Üldkohus leidis vaidlustatud kohtumääruse punktides 115 ja 116, ei saa VodafoneZiggo võimalus pöörduda liikmesriigi kohtu poole, kes võib ise esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, käesoleval juhul heastada tõhusa kohtuliku kaitse puudumist liidu tasandil. Selline kohus ei ole pädev vaidlusaluse akti kohta otsust tegema ning samuti ei ole ilmne, et ta esitab Euroopa Kohtule küsimuse sellise akti kehtivuse kohta, ega ka see, et niisugune küsimus oleks vastuvõetav.
- 133 Kolmandaks ei vasta Üldkohtu vaidlustatud kohtumääruse punktis 117 esile toodud võimalus vaidlustada komisjoni otsus, millega see pani veto riigisisesele meetmele, küsimusele, kas VodafoneZiggo põhiõigusi on rikutud, kui raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel vastu võetud komisjoni õigusakti ei saa ELTL artikli 263 alusel vaidlustada.
- 134 Neljandaks ei võimalda ACMi vaidlustamine liikmesriigi kohtus heastada vaidlusaluse akti õigusvastasust. Selle vaidluse jätmine üksnes liikmesriigi kohtute pädevusse raskendaks hoopis VodafoneZiggo õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile rikkumist. Kinnitades vaidlustatud kohtumääruse punktides 118 ja 119, et selline kohus võib esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, ei võtnud Üldkohus arvesse VodafoneZiggo argumenti, mille kohaselt komisjoni aktile riigisiseses menetluses omistatud oluline kaal võib mõjutada riigisisese vaidluse lahendust ning selle kohtu otsust esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotlus või mitte. Lisaks, kinnitades samas punktis 118, et liikmesriikide kohtute hinnang ei saa tuua kaasa seda, et liidu institutsiooni võetud õigusakt on sellise siduva õigusliku mõjuga, mida liidu õiguses selle jaoks ette nähtud ei ole, jättis Üldkohus uuesti tähelepanuta asjaolu, et siduvate õiguslike tagajärgede olemasolu käsitlevat tingimust tuleb tõlgendada VodafoneZiggo põhiõigusi arvestades.
- 135 Komisjon väidab, et see väide ei ole põhjendatud.

Euroopa Kohtu hinnang

- 136 Seoses sellega, et VodafoneZiggo väidab selle kolmandas väites ja sisuliselt ka oma esimese väite kolmanda osa kolmandas etteheites, et Üldkohus jättis esiteks tõlgendamata raamdirektiivi ja jättis sellest tulenevalt andmata hinnangu ka tema hagi vastuvõetavusele, pidades silmas tema põhiõigust tõhusale kohtulikule kaitsele, mis on tagatud harta artikliga 47, tuleb meenutada, et nimetatud artikli 47 eesmärk ei ole muuta aluslepingutes ette nähtud kohtuliku kontrolli süsteemi ja eelkõige otse liidu kohtule esitatavate hagide vastuvõetavusega seotud norme, nagu nähtub ka sama artikli 47 selgitustest, mida tuleb vastavalt ELL artikli 6 lõike 1 kolmandale lõigule ja harta artikli 52 lõikele 7 võtta arvesse selle sätte tõlgendamisel (28. aprilli 2015. aasta kohtuotsus T & L Sugars ja Sidul

Açúcares *vs.* komisjon, C-456/13 P, EU:C:2015:284, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Rumeenia *vs.* komisjon, C-599/15 P, EU:C:2017:801, punkt 68 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 137 Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 114 õigesti märkis, siis kuigi ELTL artiklis 263 ette nähtud vastuvõetavuse tingimusi tõlgendades tuleb arvestada põhiõigust tõhusale kohtulikule kaitsele, ei saa selline tõlgendus viia sellise tulemuseni, et jäetakse kõrvale EL toimimise lepingus sõnaselgelt ette nähtud tingimused (vt selle kohta 28. aprilli 2015. aasta kohtuotsus T & L Sugars ja Sidul Açúcares *vs.* komisjon, C-456/13 P, EU:C:2015:284, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 13. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Industrias Químicas del Vallés *vs.* komisjon, C-244/16 P, EU:C:2018:177, punkt 101).
- 138 Seega ei saa mõiste „vaidlustatav akt“ ELTL artikli 263 tähenduses tõlgendamine lähtudes kõnealuselt artiklist 47 viia selleni, et nimetatud tingimus jäetakse kohaldamata, ilma et seejuures ei mindaks kaugemale aluslepinguga liidu kohtutele antud pädevusest (vt selle kohta 25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Rumeenia *vs.* komisjon, C-599/15 P, EU:C:2017:801, punkt 68 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Tšehhi Vabariik *vs.* komisjon, C-575/18 P, EU:C:2020:530, punkt 52).
- 139 Nii oleks see aga just siis, kui hagejal oleks lubatud esitada tühistamishagi akti peale, mis ei ole vaidlustatav akt ELTL artikli 263 tähenduses, kuna see ei tekita selle vastuvõtmise konteksti, sisu ja ettevalmistavat laadi arvestades siduvaid õiguslikke tagajärgi, nagu sisuliselt leidis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktides 28–112, mille põhjendatust VodafoneZiggo käesoleva apellatsioonkaebuse raames ei vaidlusta või mille puhul ta ei ole suutnud tõendada, et need on õiguslikust seisukohast ekslikud.
- 140 Lisaks nähtub vaidlustatud kohtumäärusest, et vastupidi sellele, mida väidab VodafoneZiggo, selgitas Üldkohus tegelikult, miks tema järeldus, et selle äriühingu hagi tuleb jätta vastuvõetamata tõttu läbi vaatamata, on kooskõlas harta artikliga 47 tagatud õigusega tõhusale kohtulikule kaitsele.
- 141 Üldkohus märkis nimelt selle kohtumääruse punktis 115, et raamdirektiivi artikkel 4 kohustab liikmesriike looma mehhanismi RRAde otsuste vaidlustamiseks, luues selliselt täieliku kohtuliku kaitse süsteemi, mida Euroopa Kohus on pealegi juba tunnustanud (vt selle kohta 22. jaanuari 2015. aasta kohtuotsus T-Mobile Austria, C-282/13, EU:C:2015:24, punktid 33 ja 34 ning seal viidatud kohtupraktika). Sellega seoses täpsustas Üldkohus esiteks nimetatud kohtumääruse punktis 116, et kuna komisjoni roll piirdub, nagu käesolevas asjas, vastavalt raamdirektiivi artikli 7 lõikele 3 arvamuse edastamisega, mis põhimõtteliselt viib asjaomase RRA otsuse vastuvõtmiseni, peab olema võimalik esitada hagi asjaomase riigi kohtule, kes võib vajaduse korral esitada vastavalt ELTL artiklile 267 Euroopa Kohtule eelotsuse küsimuse, mis käsitleb konkreetse olukorra suhtes kohaldatavat liidu õigusraamistikku, ning teiseks sama kohtumääruse artiklis 117, et kui komisjon kasutab oma vetoõigust vastavalt raamdirektiivi artikli 7 lõike 5 punktile a, ei vii see menetlus tema arvates riigi tasandil otsuse tegemiseni, vaid liidu õigusakti vastuvõtmiseni, millel on siduvad õiguslikud tagajärjed, ning sellisel juhul kasutatav õiguskaitsevahend on pöördumine ELTL artikli 263 alusel liidu kohtu poole.
- 142 Käsitleva väite esimene etteheide tuleb järelikult tagasi lükata.
- 143 Osas, milles VodafoneZiggo väidab teiseks, et vastupidi sellele, mida Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktides 115 ja 116 otsustas, ei võimalda liikmesriigi kohtu võimalus esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotlusi liidu tasandil tagada talle tõhusat õiguskaitset liidu tasandil, tuleb korrata, et ELL artikli 19 lõikest 1 tulenevalt ei taga liidu õiguskorra järgimise kohtulikku kontrolli mitte ainult Euroopa Kohus, vaid ka liikmesriikide kohtud. Selleks on EL toimimise lepingus esiteks artiklitega 263 ja 277 ning teiseks artikliga 267 nimelt kehtestatud õiguskaitsevahendite ja menetluste täielik süsteem, milles kontroll liidu õigusaktide seaduslikkuse üle on usaldatud liidu kohtule (28. aprilli 2015. aasta

kohtuotsus *T & L Sugars ja Sidul Açúcares vs. komisjon*, C-456/13 P, EU:C:2015:284, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 13. märtsi 2018. aasta kohtuotsus *Industrias Químicas del Vallés vs. komisjon*, C-244/16 P, EU:C:2018:177, punkt 102). Järelikult on õigusakti kehtivuse kontrollimiseks esitatud eelotsusetaotlus samamoodi nagu tühistamishagi liidu aktide seaduslikkuse kontrolli vahend (28. aprilli 2015. aasta kohtuotsus *T & L Sugars ja Sidul Açúcares vs. komisjon*, C-456/13 P, EU:C:2015:284, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 13. märtsi 2018. aasta kohtuotsus *Industrias Químicas del Vallés vs. komisjon*, C-244/16 P, EU:C:2018:177, punkt 104).

- 144 Sellega seoses on oluline rõhutada, et kui liikmesriigi kohus peab põhjendatuks üht või mitut liidu õigusakti kehtetuse kohta esitatud väidet, mille pooled on esitanud või vajaduse korral omal algatusel kohus tõstatanud, peab ta menetluse peatama ja esitama kehtivuse hindamiseks eelotsusetaotluse Euroopa Kohtule, mis on ainsana pädev tuvastama liidu õigusakti kehtetust (28. aprilli 2015. aasta kohtuotsus *T & L Sugars ja Sidul Açúcares vs. komisjon*, C-456/13 P, EU:C:2015:284, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 13. märtsi 2018. aasta kohtuotsus *Industrias Químicas del Vallés vs. komisjon*, C-244/16 P, EU:C:2018:177, punkt 105) ning et ELTL artikkel 267 annab Euroopa Kohtule ka pädevuse teha eelotsuseid liidu institutsioonide võetud aktide kehtivuse ja tõlgendamise kohta, ilma et sellest pädevusest oleks erandeid (13. detsembri 1989. aasta kohtuotsus *Grimaldi*, C-322/88, EU:C:1989:646, punkt 8, ja 20. veebruari 2018. aasta kohtuotsus *Belgia vs. komisjon*, C-16/16 P, EU:C:2018:79, punkt 44); viimati nimetatud kohtupraktikat kordas Üldkohus ka vaidlustatud kohtumääruse punktis 116.
- 145 VodafoneZiggo viidatud asjaolu, et ei ole kindel, et liikmesriigi kohus, kellele on esitatud kaebus RRA otsuse peale, mis on tehtud raamdirektiivi artiklis 7 ette nähtud menetluse tulemusel, esitab Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, ei saa tema seisukohta edukalt põhjendada.
- 146 Vastab tõele, et ei piisa pelgalt ühe poole väitest, et kohtuvaidlus tõstatab liidu õiguse kehtivuse küsimuse selleks, et asjaomane kohus peaks arvama, et küsimus on üles kerkinud ELTL artikli 267 tähenduses. Täpsemalt leidis Euroopa Kohus nende kohtute osas, kelle otsuste peale saab riigisisese õiguse järgi edasi kaevata, et viimased võivad liidu õigusakti kehtivust hinnata ja kui nad leiavad, et poolte esitatud väited kehtetuse kohta ei ole põhjendatud, võivad nad nimetatud väited tagasi lükata, järeldades, et asjaomane õigusakt on täiesti kehtiv. Seda tehes ei sea nad tegelikult kahtluse alla liidu õigusakti olemasolu (vt selle kohta 10. jaanuari 2006. aasta kohtuotsus *IATA ja ELFAA*, C-344/04, EU:C:2006:10, punktid 28 ja 29 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 147 Seevastu, nagu nähtub ka käesoleva kohtuotsuse punktis 144 viidatud kohtupraktikast, on igal poolel riigisisese menetluse raames õigus tugineda asja lahendavas kohtus liidu õigusakti kehtetusele ning paluda sellel kohtul, kellel endal puudub pädevus niisugust kehtetust tuvastada, esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimus (27. novembri 2012. aasta kohtuotsus *Pringle*, C-370/12, EU:C:2012:756, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 148 Lisaks sisaldub asjaolu, et liikmesriigi kohtul on pädevus määrata kindlaks küsimused, mille ta Euroopa Kohtule esitab, EL toimimise lepingus ette nähtud õiguskaitsevahendite süsteemis ega kujuta endast argumenti, mis õigustaks ELTL artiklis 263 ette nähtud vastuvõetavuse tingimuste laia tõlgendamist (vt selle kohta 21. mai 1987. aasta kohtuotsus *Union Deutsche Lebensmittelwerke jt vs. komisjon*, 97/85, EU:C:1987:243, punkt 12).
- 149 Veel tuleb märkida, et VodafoneZiggo esitatud argument eitab liikmesriikide kohtute võimekust aidata kaasa liidu õiguse järgimisele, kuigi on selge, et selle õiguse järgimise kohtulik kontroll on tagatud – nagu nähtub ELL artikli 19 lõikest 1 ja nagu on juba korratud käesoleva kohtuotsuse punktis 143 – mitte ainult Euroopa Kohtu poolt, vaid ka liikmesriikide kohtute poolt, ning et need kohtud täidavad neile ühiselt usaldatud ülesannet tagada, et aluslepingute tõlgendamisel ja kohaldamisel järgitakse õigusnorme (vt selle kohta 8. märtsi 2011. aasta arvamus 1/09 (ühtse patendivaidluste lahendamise

süsteemi loomist käsitlev kokkulepe), EU:C:2011:123, punktid 66 ja 69, ning 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus *Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu*, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punktid 90 ja 99). Nende argumentidega ei saa seega nõustuda.

- 150 Neid asjaolusid arvestades ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta tuvastas sisuliselt punktides 115 ja 116, et VodafoneZiggo võimalus vaidlustada liikmesriigi kohtus RRA otsus, mis tehti pärast seda, kui komisjon oli esitanud raamdirektiivi artikli 7 lõike 3 alusel oma arvamused, tagab, et on tagatud tema õigus tõhusale kohtulikule kaitsele harta artikli 47 tähenduses, isegi kui tema Üldkohtule esitatud hagi vaidlusaluse akti tühistamiseks oli vastuvõetamatu.
- 151 Kolmandaks, käesoleva kohtuotsuse punktis 133 esitatud etteheite kohta piisab märkimisest, et vastupidi sellele, mida väidab VodafoneZiggo, võttis Üldkohus seisukoha küsimuses, kas tema õigust tõhusale kohtulikule kaitsele on rikutud sellega, et hagi, mille ta esitas Üldkohtule, tunnistati vastuvõetamatuks, ning nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 136–150, leidis Üldkohus õigesti, et see ei ole nii, ning vaidlustatud kohtumääruse punkt 117, mis on kolmandas etteheites vaidlustatud, on just oluline selle tõendamisel, kuna see punkt, mille sisu on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 141, täiendab ülevaadet raamdirektiiviga loodud tõhusa kohtuliku kaitse süsteemist. See etteheide ei ole seega põhjendatud.
- 152 Neljandaks tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 134 esitatud etteheite kohta märkida, et osas, milles VodafoneZiggo kritiseerib vaidlustatud kohtumääruse punkti 118, väidab ta sisuliselt uuesti, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et ERTL artiklis 267 ette nähtud eelotsusetaotlus tagab tema õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele, kuigi ei ole tagatud, et selline eelotsus esitatakse. Nagu nähtub ka käesoleva kohtuotsuse punktides 136–150, ei rikkunud Üldkohus selles osas õigusnormi.
- 153 Lisaks piisab osas, milles VodafoneZiggo viitab selles etteheites vaidlustatud kohtumääruse punktile 119, kui märkida, et see on täiendav ning seetõttu on see etteheide käesoleva kohtuotsuse punktis 62 korratud kohtupraktika kohaselt igal juhul tulemusetu.
- 154 Järelikult tuleb kolmas väide tervikuna ning esimese väite kolmanda osa kolmas etteheide tagasi lükata.
- 155 Kuna ühegi VodafoneZiggo apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud väitega ei saa nõustuda, tuleb apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 156 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikes 2 on ette nähtud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse.
- 157 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 158 Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja VodafoneZiggo on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kümnes koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja VodafoneZiggo Group BV-lt.

Allkirjad